ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4790 — 12/25 ՆՈԵՄԲԵՐ 1901 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 15 ՇԱՊԱՆ 1319 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4790

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Հոս առաքուած յօդուածներ
և in Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ.
» » » » վեցամեայ	70	»
» » » » եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	ֆրանկ
» » » վեցամեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Ցեղակոծ թղթատարի ծախքը բաժանորդագիր կը վճարուի։

Ծանուցումներ համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԻԷ.

Մեր Վարչական շրջանակին մէջ երկար ժամանակէ է վեր գանգատ մը կայ՝ թէ գաւառացի Թղթակիցներ, մեր թղթերներու նեղութիւնն օգտուելով և մերթ խմբագիրներու չափազանց ներողամտութենէն դատածնելով, սխալ կամ սուտ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն ընթերցող հասարակութեան։ և տանք որ ամենեւին հայերէն թերթ չեն կարդար,—թուով շատ զանակաւոր նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ,—անո՛նք միայն զերծ կը պահեն իրենց դրական սառմաքը յանախ այս կարգի տեղեկութիւններ կուլ տալէ առաւել կամ նուազ քանոնութեամբ։ Այս Թղթակիցներէն մէկ մասը դրականութիւն կ'ընէ, գաւառական դրականութիւն ըսուած տեսակէն, որ մերձաւոր խնամութիւն ունի «վաղուան դրականութեան» հետ։ Բայց այսօրուան կամ վաղուան՝ եթէ գործը միայն դրականութեան սահմանին մէջ զուտակուէր, խմբագիրներու ճաշակէն կախում կ'ունենար հարկաւ և կամ հասած դրական հաստատութիւններուն ասպնջականութիւնն առ կամ ոչ, քիչ մը ալ ընթերցողներուն դեղեցկագիտական դատողութիւնն առ առաւելն։ Այսպէս չէ սակայն։ Հնդկանոցէն Թղթակցութեանց մեծ մասը առաջնորդարաններու կամ դպրոցներու շուրջը կը դառնայ, կուսակցական վէճերու արձագանգ ըլլալով հրապարակի վրայ, փոխանակ յատակելու՝ զլորելով ամէն առաջնորդական կամ դպրոցական խնդիր, և դիւաբնեամբ կամ յանգէաս դրդռամ պատառելով կեդրոնական Վարչութեան տարին ի բուն։

Դիտբաբարար այս Թղթակցութեանց հեղինակները դպրոցական ուսուցիչներ են գաւառական վարժարաններու մէջ։ Ուրեմն հնչակ այս անուն Թղթակիցը ուսուցիչ է դպրոցի մէջ, քարտուղար է առաջնորդարանի մէջ, գրագիր՝ Թաղ. Խորհրդի մօտ, մէկ խօսքով՝ ամէն բան է ամէն տեղ։ ուստի դիւրին է իրեն է հարկին քանի մը դիմակ գործածել՝ այս կամ այն առաջնորդին դէմ հակակիր հոսանք մը գոյացնելու, տեղապահներու պաշտօնին դէմ դժուարութիւններ յարուցանելու և ուրիշ այս կարգի մեղադրելի դէպուներով։ Ասոնցմէ ոմանք ա՛լ արմատացած են այս ինչ գաւառական կեդրոնին մէջ, կաղնիի պէս հաստատուած և ուռճալից։ Հիւղաւոր փորձանք դարձած առաջնորդարանի ու դպրոցի դլխուն, ինչպէս նաև դլխու մեծ ցաւ՝ լրագրի խմբագիրներուն և ընթերցողներուն։ Մինչեւ անդամ, ինչպէս դիտուած է Պատրիարքարանի Վարչական շրջանակէն, յանուանէ ծանօթ անձեր են անոնք՝ որ իրենց վարքը ընթացքով պարկեշտ Թղթակիցներու վարկին ալ կը վնասեն հրապարակի վրայ։ վասն զի չի կրնար ըսուիլ թէ մեր լրագրական բոլոր Թղթակիցները նոյն եղերելի ընթացքին հետեւող եղած ըլլան։ ընդհակառակն։

Արդեօք կարելի չէ՞ մեր խմբագիրներուն՝ որոմը ցորենէն զատել, թէեւ քիչ մը դժուար ըլլայ այդ։ որպէս զի իրենց ներողամիտ ասպնջականութեան չնորհիւ, առանց իրենց կամքին և հաճութեան, հասարակաց թերթերը մասնաւորներու խառնակիչութեանց և նոյն իսկ անարդ շահադիտութեանց ասպարէզ չըլլան։

* * *

Ուրիշ գանգատ մըն ալ Պոլսոյ Հայ ուսուցիչներուն դէմ կը լսուի այս օրերս, առաջին անդամ կարծեմ կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհրդարանէն ծագում առած։ բայց այս գանգատը փուքամ ըսել թէ նոյնչափ անտեղի է, ամէնէն մեղմ ասութեամբ, որչափ միւսը արդարագի։ Խորհրդին մէջ մատնուեր է թէ հրաժարեալ ուսուցիչ մը բնաւ իրաւունք չունի արձակուրդի ամսուան թոշակը պահանջելու... կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհրդէն, ինչու որ կաղմական կանոնագրին մէջ այս մասին բացորոշ արամադրութիւն մը չկայ։ եթէ ըլլար անանկ բան, կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհուրդը՝ որ մինչեւ հիմայ կաղմական կանոնագիրը կէս առ կէս գործադրած է,—վկա՛յ Ուսումն. Խորհրդի արձանագրութիւնները,—ամէնէն առաջ ի՛նք պիտի գործադրէր կանոնական հրահանգը, և տարին տասներկու ամիս թոշակ պիտի վճարէր դպրոցի պաշտօնեաներուն։ Այս տեսութեամբ՝ կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհուրդը, կրնայ նաև վերսօթը տարիէ ի վեր արձակուրդի վճարուած թոշակները յետս պահանջել Ս. Մեսրոպեան վարժարանի պաշտօնեաներէն, կաղմական կանոնագիր ի ձեռին, և նոյն իսկ հրահանգաւ Ուսումն. Խորհրդին ըստ այմ յանձնարարելու բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն։ Մեր մեր կէսերի-փաշայի Խորհրդարանին մէջ մէկը չէ՞ դանուեր դիտել առաղ՝ թէ ուսուցիչները առն կամ խանութի մանչերու դասակարգին չեն պատկաներ։ Թէ դպրոցական արձակուրդը ի պատիժ ուսուցիչներուն չէ որ սահմանուած է, այլ յօդուտ ուսանողներուն՝ աշխարհիս մէկ ծայրէն մինչեւ... կէսերի-փաշա։ Թէ ընկալեալ սովորութիւններ կան որ կանոնագիրներէ վեր են և օրէնքի կարգ անցած։ Թէ ուրիշ տեղեր ալ խելացի մարդիկ կան՝ կէսերի-Փաշայի Թաղ. Խորհրդին մէջ դանուածներուն պէս։ Թէ շատ բան կրնայ լուսաբեմէ իմացուիլ որ և է կանոնագրի մէջ, և ասանկ բաներու մեկնութիւնը չի տրուիր Թաղ. Խորհուրդներէն, որոնք պատասխանատու մասամբ մարմիններ են Ազգ. Պատրիարքարանի առջեւ։ և Թէ վերջապէս Թաղ. Խորհրդի մը շատ մեծ շահատակութիւն է անտասել Ազգ. Վարչութեան հրամաններն... դպրոցական պաշտօնեաներու իրաւունքը մարսելու համար, կաղմական Կանոնագիրը ի ձեռին, դոր ուրիշ ո՛չ մէկ պարագայի մէջ արժան համարած ըլլայ ձեռք առնել կամ թղխատել... այն երանելի Թաղ. Խորհուրդը՝ որ կը գուսարուի կէսերի-փաշայի Թաղականութեան կամ վարժարանին պաշտօնէութեան հետ։ Դպրոց մը վարել՝ ինքնին դեհանաել գործ մըն է։ և վարել զայն բարւոք ու արդիւնաւոր յարատեւութեամբ, մանաւանդ անձայն անշուշուկ, հաղուադեպ յաջողութիւն մը դժբախտաբար, որ չնորհաւորութեան արժանի կը կացուցանէ վարիչները, — ինչպէս օրինակի համար Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդն ու վարժարաններուն համակրելի Տեսուչը։

* * *

Իսկ գալով Իզմիրի դպրոցներուն... խօսքը մնացած է Արեւելեան Մամուլին, ուր վերջերս ըսուած էր թէ «Վարժարանները մինչեւ հիմայ երկու հարիւր ոսկի պարզուած է և ոչ թէ 400»։ բայց չէր ըսուած թէ աշակերտներէն ո՛ր չափ բան պարզուած է այս դպրոցական տարեմտին։—Մասնաւոր տեղեկութեան մը համեմատ՝ անցեալ շրջանին 560 երկսեռ աշակերտ կայ եղեր Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան վարժարաններուն մէջ։ իսկ այս դպրոցական նոր տարեմտին 250 աշակերտ պակսեր է դպրոցներէն, այսինքն՝ եղած պարզէն գումարէն 50 ալ աւելի։ Այս հաշուով եթէ պարզէր 400 ոսկւոյ յանգէր, 500 աշակերտ պիտի կրնար պակսիլ կրկին վարժարաններէն, որով մնացեալ 60 տղու համար ալ չպիտի տրժդրգուէր պիտանի գործադրել Փարիզեան 1901 2 թուականին։ և այն տեսեն վարժարաններուն բանալիները կը բանային յանձնուիլ Առաջնորդարանին պահպանութեան,—ի հարկին պարտարանի վերածելու համար կրկին չենքերուն ամայացած սրահները։

Ուրեմն կ'ըլլանք, եթէ Արեւելեան Մամուլի մէջ հերքուած տեսնենք այս տեղեկութիւնը, որ ինքնին բաւական պերճախօս վիճակագիր մըն է Իզմիրի կրթական գործերուն,—ինչ որ ալ ըսէ Արայ, մեր ծանօթ Շահնուրին այս բարեմիտ պարագաները։

Ա.Ռ.Ե.Ն

ՋԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ

Դ.

Զէնկիլէրի եկեղեցին կոկիկ է և տակաւին նոր չինուած ըլլալուն, սեղանի միայն օծուած է։ Մէկ ձեռագիր ունի մագաղաթեայ՝ որ սիրուն և փոքրիկ պատկերներով զարդարուած է։ Մաթէոսի Ժ.ԷԱ.տարեմտին առաջին հինգ գլուխները ինկած են։ Աւետարանը անխնամ վիճակի մէջ թողուած էր՝ մասամբ ցեղերու կեր եղած։ Ցովհաննու Աւետարանին մէջ գտնուած շնորհալի կնոջ պատմութիւնը եռեւ առանձին գրուած է։ Ցիշատակարանը Թէպէտ վնասուած է. սակայն ուրիշ նայող մը լուսանցքին վրայ գրեր է թէ 1048 թուականն կը կրէր, որով 302 տարուան ձեռագիր մըն է ան։

Գիւղին գերեզմանատունը ոչ չիրազատ ունի և ոչ ալ ծառերով զարդարուած է։ Մատուռ մը կայ հոն, ուր թաղուած է անարծաթ վարդապետ մը, հեռաւոր արձանագրութեամբ տապանաքարով մը։

Այս տապուտաս հողային,
Եւ գերեզմանս հանգստեան
է անարծաթ վարդապետին
Ծաղկական (? քարոզիչին
Որ զուտրս իւրոյ կենին
Լցեալ և հոգ մերկիկ սմին,
Մահն որ կենաց է Քրիստին
Սոյնպէս առնէ զամենեսին,
Որք հանդիպիք չիրմի սորին,
Լիով սրտիւ դուք կողորմին
Եւ որք յիշէք տէրունին
Լիջիք յիշեալ յօրն վերջին։ Ռ՚Ճ=1651

Մատուռը յանձնած են ծերունի մը, որ զարդարած է զայն քանուն փարանոց պատկերներով։ Սրբիւղածութեամբ բացաւ մատուռին դուռը, և մի առ մի գանոնք համբուրելով խաչակնքեց երեսը։ Ասատուածատես կը կոչեն զայն։ Աւելորդ կը նկատեմ հոս առաջ բերել իր Աստուած տեսնելու պատմութիւնը՝ որ մարդուն ծիծաղը կը չարժէ։ Երբեմն այս մարդը գողութեամբ կ'ապրի եղեր, բայց իր համբաւակութիւնը կը վերստանար էրկի մարդոյ հանդէպ։ Ասոնք ամէնքն կոկիկ է և տակաւին նոր չինուած ըլլալուն, սեղանի միայն օծուած է։ Մէկ ձեռագիր ունի մագաղաթեայ՝ որ սիրուն և փոքրիկ պատկերներով զարդարուած է։ Մաթէոսի Ժ.ԷԱ.տարեմտին առաջին հինգ գլուխները ինկած են։ Աւետարանը անխնամ վիճակի մէջ թողուած էր՝ մասամբ ցեղերու կեր եղած։ Ցովհաննու Աւետարանին մէջ գտնուած շնորհալի կնոջ պատմութիւնը եռեւ առանձին գրուած է։ Ցիշատակարանը Թէպէտ վնասուած է. սակայն ուրիշ նայող մը լուսանցքին վրայ գրեր է թէ 1048 թուականն կը կրէր, որով 302 տարուան ձեռագիր մըն է ան։

Գիւղին գերեզմանատունը ոչ չիրազատ ունի և ոչ ալ ծառերով զարդարուած է։ Մատուռ մը կայ հոն, ուր թաղուած է անարծաթ վարդապետ մը, հեռաւոր արձանագրութեամբ տապանաքարով մը։

Այս տապուտաս հողային,
Եւ գերեզմանս հանգստեան
է անարծաթ վարդապետին
Ծաղկական (? քարոզիչին
Որ զուտրս իւրոյ կենին
Լցեալ և հոգ մերկիկ սմին,
Մահն որ կենաց է Քրիստին
Սոյնպէս առնէ զամենեսին,
Որք հանդիպիք չիրմի սորին,
Լիով սրտիւ դուք կողորմին
Եւ որք յիշէք տէրունին
Լիջիք յիշեալ յօրն վերջին։ Ռ՚Ճ=1651

Մատուռը յանձնած են ծերունի մը, որ զարդարած է զայն քանուն փարանոց պատկերներով։ Սրբիւղածութեամբ բացաւ մատուռին դուռը, և մի առ մի գանոնք համբուրելով խաչակնքեց երեսը։ Ասատուածատես կը կոչեն զայն։ Աւելորդ կը նկատեմ հոս առաջ բերել իր Աստուած տեսնելու պատմութիւնը՝ որ մարդուն ծիծաղը կը չարժէ։ Երբեմն այս մարդը գողութեամբ կ'ապրի եղեր, բայց

—)(29)(—

ԺԻՒԼ ՄԱԲԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՔԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՕՄԻ ՊԱՋԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Դ.

ԺԱՆ ՐԷԼԻԳԻԱՆ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒԻ

Երկու երիտասարդները բարեւեցին զիրար։ Պ. Ժիւվարէն աթոռ մը ցոյց տուաւ իր անծանօթ հիւրին։ Կասբար շուարուն կերպարանք մը չունէր բնաւ։ Ռօշ-Մանօնի առջեւ երկչոտ երիտասարդը ուսումնիչ մը բնաւ իրաւունք չունի արձակուրդի ամսուան Թոշակը պահանջելու... կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհրդէն, ինչու որ կաղմական կանոնագրին մէջ այս մասին բացորոշ արամադրութիւն մը չկայ։ եթէ ըլլար անանկ բան, կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհուրդը՝ որ մինչեւ հիմայ կաղմական կանոնագիրը կէս առ կէս գործադրած է,—վկա՛յ Ուսումն. Խորհրդի արձանագրութիւնները,—ամէնէն առաջ ի՛նք պիտի գործադրէր կանոնական հրահանգը, և տարին տասներկու ամիս թոշակ պիտի վճարէր դպրոցի պաշտօնեաներուն։ Այս տեսութեամբ՝ կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհուրդը դէմ հակակիր հոսանք մը գոյացնելու, տեղապահներու պաշտօնին դէմ դժուարութիւններ յարուցանելու և ուրիշ այս կարգի մեղադրելի դէպուներով։ Ասոնցմէ ոմանք ա՛լ արմատացած են այս ինչ գաւառական կեդրոնին մէջ, կաղնիի պէս հաստատուած և ուռճալից... հիւղաւոր փորձանք դարձած առաջնորդարանի ու դպրոցի դլխուն, ինչպէս նաև դլխու մեծ ցաւ՝ լրագրի խմբագիրներուն և ընթերցողներուն։ Մինչեւ անդամ, ինչպէս դիտուած է Պատրիարքարանի Վարչական շրջանակէն, յանուանէ ծանօթ անձեր են անոնք՝ որ իրենց վարքը ընթացքով պարկեշտ Թղթակիցներու վարկին ալ կը վնասեն հրապարակի վրայ։ վասն զի չի կրնար ըսուիլ թէ մեր լրագրական բոլոր Թղթակիցները նոյն եղերելի ընթացքին հետեւող եղած ըլլան։ ընդհակառակն։

Արդեօք կարելի չէ՞ մեր խմբագիրներուն՝ որոմը ցորենէն զատել, թէեւ քիչ մը դժուար ըլլայ այդ։ որպէս զի իրենց ներողամիտ ասպնջականութեան չնորհիւ, առանց իրենց կամքին և հաճութեան, հասարակաց թերթերը մասնաւորներու խառնակիչութեանց և նոյն իսկ անարդ շահադիտութեանց ասպարէզ չըլլան։

* * *

Ուրիշ գանգատ մըն ալ Պոլսոյ Հայ ուսուցիչներուն դէմ կը լսուի այս օրերս, առաջին անդամ կարծեմ կէսերի փաշայի Թաղ. Խորհրդարանէն ծագում առած։ բայց այս գանգատը փուքամ ըսել թէ նոյնչափ անտեղի է, ամէնէն մեղմ ասութեամբ, որչափ միւսը արդարագի։ Խորհրդին մէջ մատնուեր է թէ հրաժարեալ

իր համբակութիւնը կը վերստանար էրկի մարդոյ հանդէպ։

—Պարոն, ձեզի կը դիմեմ շատ ծանրակշիռ գործի մը համար, որմէ կախում ունի քանի մը անձերու կեանքը... Որ և է բարարութիւն տալէ առաջ, կը խնդրեմ ըսէք թէ կրնա՞մ ամենայն ազատութեամբ խօսիլ։ Ամուսնացա՞ծ էք թէ ոչ։

Կիյօմ Ժիւվարէն զարմացկոտ կերպարանքով մը նայեցաւ Կասբարի։

—Ձեմ ամուսնացած, պարոն, ըսաւ երիտասարդը ժպտալո՛ն։ Եթէ երբեք ամուսնացած ըլլայի, ի՞նչ անպատեհութիւն կար ձեր խօսելուն համար... Եթէ խնդիրը իմ վրաս կը դառնայ, երբեք դէր արարք մը չեմ գործած կեանքիս մէջ։

—Կան կարգ մը դէր արարքներ, ուր

բոնք ոմիր կը նկատուին ոմանց կողմէ, մինչ ուրիշներու համար փոքրի տիպողներ կը համարուին...

—Կը հաճի՞ք ըսել թէ ո՞րոնք են։

—Հրապուրումները, պարոն...

—Ըսել է հրապուրման մը վրայ կը դառնայ խնդիրը, լա՛ւ։ այդ մասին ինչպէս կրնամ օգտակար ըլլալ ձեզ, բայց տակէ առաջ կը փափաքիմ տեղեկանալ թէ ո՞րու հետ խօսելու պատիւը ունիմ։

—Կասբար Լազուտէի կը կոչուիմ և Մոնմարթրի մէջ հաստատուած ժէքօմի պարտին առաջին պաշտօնեան եմ... պարոն մը, դոր, ուա՛ղ, շատ լաւ կը ճանչնաք...

—Ե՞ս։

—Դո՛ւք։

—Հաւատացէք որ առաջին անդամ ըլլալով կը լսեմ այդ պարարին անունը։

—Պարոն հոս եկած եմ՝ անկեղծ ու

կարուկ բացատրութիւն մը պահանջելու ձեզմէ։ Խօսքը չերկարելու համար՝ աւելի լաւ ըլլայ որ խուսափողական խօսքերու և յերիւրանքներու չդիմէք։

Կիյօմ Ժիւվարէն ոտքի ելաւ քիչ մը տլլայլած և քայլ մը առաւ դէպի Կասբար։ Այս վերջինն ալ տեղէն ելաւ պաղարիւն ու հանդարտ կերպարանքով մը։

—Պարո՛ն, դուք զիս նախատեցիք, ըսաւ Կիյօմ։

—Այո՛, նախատեցի...

—Բայց ո՞վ էք դուք, կ'աղաչեմ, չեմ ճանչնար ձեզ։ կեանքիս մէջ ո՛չ տեսած եմ ձեզ և ո՛չ ալ ձեր վրայ խօսուիլը լսած եմ։

—Հաւանական է, թէեւ կը տարակուսիմ այդ մասին... Մէկ բառով ինքզինքս ճանչցնեմ ձեզ։ իմ բոլոր սրտովս կը սիրեմ Ժէրօմ Պիւրկարի աղջիկը՝ Ռօշ-Մանօնը։

կիյօմ զդչալով սոյն մատուռը իրեն տեսակ մը ճգնատան կ'ընէ, ուր ալիմ անկուր հայհոյանքներով կ'ապաշխարէ. միջոցով ակար է խեղճ ծերունին։

Զէնկիլէրի գլուխը կը գտնուի Ակ կոչուած տեղը, ուր պզտ. ղուռ մը կայ հովանաւոր ծառերու տակ։ կ'ըսեն թէ հոն Թաղուած է Ս. Կիրակոս։ Ուխտատեղի մը եղած է՝ ուր կիներ երբեմն կ'երթան՝ իրենց ցաւերը հոն ձգելու համար, վիրաներուն լաթի կտոր մը կամ մազ մը ճիւղերուն կապելով. այս սովորութիւնը՝ աւելի նախապաշարումը ամէն տեղ ալ կայ։ Ակն տեսարանը դեղեցիկ է։ իր առէնս կը պարզուի ամբողջ գիւղը իր պարտէզներով, այգիներով, և դաշտերով։ Նստելու տեղերը միայն անյարմար են, ու փոշիոտ։ Ամառուան տաքին, որովհետեւ դպրոցը արձակուրդ չունի, ծագողի տաքը հոն կը տանին։

Զէնկիլէր հայերէնքն է օղի և գինի։ Ժողովուրդը տատարէն կը սպառէ տանոնցմէ դրես եթէ կարելի ըլլար ծախել, 2 3000 ոսկի չափ կը մտնէ գիւղը և քիչ մը ալ ժողովուրդը ալքալոմլուութենէ կը հրժարի. այսպէս կը պակսի գիւղին մէջէն ամէն չարութիւն, որ կը ծնի տնոր հետեւանքով։ Զէնկիլէրի ժողովուրդը զարդացման և յառաջդիմութեան ընդունակ է, միայն թէ դիրենք առաջնորդող դեղը կը պակսի. ամէնքս՝ալ կը փափաքին և կը բաղձան իրենց տաքը զարդացած տեսնել։ և այս մասին ալ աշխատութենէ չեն քաշուիր երբեք։

Զէնկիլէրցիներուն հիւրասիրութիւնը շարքի մը վայելէ յետոյ, տասը վայրկեան հեռու գտնուած Մելգիզիլը դացի։ Առաջին գօրձս եղաւ դպրոցները այցելել, որոնք կը գտնուին գիւղին գլուխը՝ բլուրի մը վրայ, գեղեցիկ դիրքով մը։ Բաւական կարգ ու կանոն կայ հոն. տեղացի ուսուցիչներ կը դասախօսեն։ Ամէնէն աւելի դիտելի կէտը սա էր թէ նոյն իսկ 15—16 տարեկան տղաքները ուսուցիչ կարգած են։ Պատահմամբ ներկայ գտնուեցայ կրօնագիտութեան դասին, որ խեղճուկակ հոգս պատասխանով դասագիրքի մը վրայէն կը դասախօսէր Ինչ հարկ փոքրիկ տղոց բերանը դնել վարդապետական բացատրութիւններ և դաղափարներ, որոնցմով կրօնաւոր մը նոյ չգիտի ուղէր զբաղել։ Աւելի՞ տղէկ չըլլար որ, կրօնագիտութիւն կոչուած կարգ մը ոչինչ դիրքերու տեղ՝ մեր դէղրոցներուն մէջ կարդացուին աւետարանը, որ միւնոյն ատեն կը ծառայէ թէ՝ իբր կրօնագիտութեան դիրք, և թէ՝ իբր բարոյականի դիրք։

Մելգիզիլի դպրոցներուն մէջ ուրիշ դիտելի մէկ կէտը սա՛ է որ անմոգրութեան հետեւանքով՝ չատ տղոց գլուխները բորոտած էին։ Աղէկանց վարժարան ա՛լ ուելի ողբալի վիճակ մը ունի։ Մելգիզիլցիները զուարճասէր են. ընթերցասէրութիւն չունին, մէկ երկու թիւ լրագիր հոգիս կ'ընդունին։ Հոս կանուխ ամուսնացնելու սովորութիւնը վերցած է հոգեւոյս Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի առաջնորդութեան ատեն դրուած օրէնքի մը շնորհիւ, դոր հաստատած և վաւերացուցած է նաև ներկայ Սրբազան Առաջնորդը։

Տաք և հեղձուցիչ օդով մը ճամբայ ինկանք դէպ ի Մեծ Նոր գիւղ։ ձիթատաններու աշխարհը։ Քիչ մը հանգստանալէ յետոյ՝ դպրոցները այցելեցի։ Մեծ Նոր գիւղ 1500էն աւելի ժողովուրդ ունի և պահ մը եթէ խորհիք թէ այդքան տուներու փոքրիկները ազգային վարժարան կ'երթան, անշուշտ կ'երեւակայէք թէ ի՞նչ հաւանական մը կայ դպրոցներուն մէջ. հարցէն աւելի աշակերտ և աշակերտուհի կը յանձնեն։ Տնօրէնն է կեդրոնական վարժարանի նախկին աշակերտներէն տեղացի մը, որ իր կարողութեան չափով կ'աշխատի, դպրոցները բարեկարգ վիճակի մը մէջ պահելու, որուն չէնքը անկարգմամբ է։ կ'ըսեն թէ տարեկան 250 ոսկի կը ծախսուի՝ որ համեմատաբար շատ քիչ է։ հոս տեղացիներուն մեծագոյն մասը տակաւին չէ ըմբռնած ուսման նշանակութիւնը, այնպէս որ դպրոցէն կանուխ կը քաշեն իրենց տղաքը և գործի կը դնեն։ Բարեբախտաբար, այժմեան Հոգաբարձութիւնը աշխատած է շատ մը ծնողքներ համոզելու, որպէս զի իրենց տղաքը, չըլլանք չատրաած, չհեռացնեն վարժարանէն։

Դպրոցը մատենադարան մը ունի եղեր, բայց ան ու ան կարդալու համար գիրքերը տուած և չեն վերադարձուցած, այնպէս որ հիմա հոգիս տասը քսան գիրք կայ փոշիներու մէջ թաթխուած։ Այս բանը Զէնկիլէրի մէջ ալ տեսայ. տեսակ մը ախտ եղած է, փոխանակ աշխատելու մատենադարաններ հաստատելու և զանոնք ճոխացնելու, կը քանդեն գտնուածներն ալ։

Մեծ-Նոր Գիւղի եկեղեցին բաւական խոշոր և բայց հինցած է, նորոգութեան կը կարօտի դպրոցներուն պէս։ Եկեղեցին երեք ձեռագիր Աւետարան ունի. երեքն ալ Թղթէ։ Առջեւը գրուած է Ռ.Զ (=1080+551=1631) նոյեմբեր 22ին կ. Պոլսոյ մէջ Բարթուղիմէոս անուն մէկուն ձեռքով։ Զարդերը՝ չենչ են և չատերն ալ անդուր մարդոց կողմէ մկրատով կտրուած առնուած են. նանաքիրներուն չատերը ինկած են։ Մեկուրդ ձեռագիրը աւելի խոշոր է։ ալանդակ կազմով, անչորհ գրով։ Մէջի զարդերը կարծես տղու մը ձեռքով գծուած են, այնքան անխնամ և անյարող են անոնք։ գրուած է Ռ.Զ (1066+541=1617)ին կ. Պոլսոյ մէջ «Ամառամբ անարժան և ժուժկալ մեղապարտ Ցովհաննէս սուտանուն երէցս»։ Երրորդ ձեռագիրը աւելի անխնամ է և պակաս Թուղթերով։

Մեծ-Նոր-Գիւղ դպրատային երկիր մըն է։ չես գտներ ան մը հոգ որ մշակուած չըլլայ, բնական նպաստաւոր վիճակը և գիւղացիներուն ջանքն ու աշխատութիւնը միացած՝ լաւ արդիւնքներ յառաջ բերած են։ Թթատաններ, այգիներ, ձիթատաններ առատ են և ուրիշ տեղեր գտնուածներէն չատ աղէկ։ երկիրը չա՛տ պտղաբեր է, բայց ճարողաբներ երբեմն չեն պակսեր ժողովուրդին քարկոծելու։

Օգոստոս 5ին ճամբայ ինկայ Գէրէմէքի արթալու համար։ Մեծ-Նոր-Գիւղէն մինչեւ Գէրէմէքի, երկուքուկէս ժամ կը կը տեւէ։ ժամը վեցուկէսին արդէն Գէրէմէքի հասած էի. ան 170թ չափ տուն պարունակող գիւղ մըն է։ Ուղղակի դաշտ մը գալէ, դոր նոր չինած են տեղի եկեղեցիէն քսան-երեսուն քայլ վար։ Կոկիկ չենք մըն է. մէկ կողմը մանչերը կը նստին, միւս կողմը աղջիկները։ նոր դպրոց, նոր վարժուհի, և նոր վարժապետ, ամէն բան նոր էր Գէրէմէքի մէջ. ուսման փափաքող և եռանդով ալխատողներ չեն պակսիր հոն։ Գիւղին համեմատ փոքրիկ եկեղեցի մըն ալ կայ Գէրէմէքի մէջ, դոյզ մը քահանաներով։ Իրենց պարտէզները, այգիները, ձիթատանները կրնան հաւասարիլ Մեծ Նոր Գիւղի ունեցածներուն հետ։ Գիւղէն քառորդ մը հեռու կը գտնուի Ըլեճա կոչուած տաք և ծծմբային ջուրը, որ կը բղխի առատօրէն։ եթէ բաղնիք մը չինուի հոն, կրնայ թերեւս մրցիլ Պրուսայի մէջ գտնուածներուն հետ։

ԱՅՑԵԼՈՒ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ափաստութեանց դիւրութեան համար։

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՏԱԿԱՍԴԱՐ

ՄԱԼԿԱՇԵԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

Ա.

Մատակաբերի ժողովուրդը բաղկացած է բազմաթիւ ցեղերէ, որոնք կէսը տակաւին կատարելապէս ծանօթ չէ մեզ։ Մալկաշեան ցեղը ունի փոքր հասակ և մութ գոյն, որ նկատուած է դեղին և խաւիկ ցեղերու խառնուրդ մը։ Ծիրանագի նշանաւոր մարդաբան Պ. Համի կը կարծէ որ, Մատակասքար կղզին երբեմն Մալկաշեան Արքիպելագոսին կցուած ըլլայ։ Նոյնպէս կը կարծէ որ Մալկաշեան ծագումը պէտք է փնտռել Հնդիկ ցեղին մէջ՝ որ եկած է արեւելեան լեռներէն։ Ասիկա ապացուցանող բազմաթիւ ցուցումներ կան։ զօրօրինակ Մալկաշեան լեզուն Մալէզեան լեզուին մերձաւորութիւն ունի։ Մալկաշեանները Մալէզեանները պէս, Ռաֆիա (արմաւենիներուն ցեղին ծառ մը) կոչուած առնկին թելերէն կամ ձաղկաւ կեղեւէն չինուած զգեստներ կը հագնին, Հնդկածիններուն պէս. արեւելեան ժողովուրդներու պէս, շատ կը սիրեն երաժշտութիւնը, և իրենց նախասիրած գործին վալիհան է, որ հնդկական սեղեւաշարով տակաւ մը կիթառի կը նմանի, համանման Լասսենու (Հնդկա Զին) և Սօնտի արքիպելագոսի գործիներուն։ Կռածումը (հանի նշանը) Հնդկածիններուն նման ծանկելով կ'ընեն, ո՛չ թէ Ափրիկեցիներուն պէս մորթը ճեղքելով։ Մատակասքարի մէջ երբ ուզեն ամուսնանալ՝ իրենց հայրենի ժողովուրդներովը և Սաքալիները՝ անկախ ժողովուրդներով։ Առաջինները Մալկաշեաներու բարիաները ըլլալով՝ բոլորովին մեկուսացած կ'ապրէին, լեռներու կողերուն վրայ և անառներու խորերը։ Ասոնք գրեթէ կէս դար առաջ՝ Անգլիացիներու օգնութեամբ կրցան ազատել իրենց օտար վիճակէն և նոյն իսկ տիրոջ առթը դառնալ Մատակասքարի կէսին մէջ։ Հովանները անպարտելի մնային մինչեւ Ֆրանսացիներու վերջին արշաւանքն առնն (1895)։

Հովանները և իրենց հպատակ Պէտիլանները, Պէտիմիսառաքանները, Անդանքառաները, Անձիանաքասները, Պէդաս նօղանիդները և Անդէմուղները կը գրաւեն գրեթէ կղզին կէսը։ Բուն Հովանները գրեթէ մէկ միլիոն են և կը բնակին Մատակասքարի կեդրոնը։ Ասոնք բաժնուած են երեք դասակարգերու. 1. Ազնուականները Մալէզեան ծագումով։ 2. Քաղքենիները, Հնդկի ծագումով որ Մալէզներէն առաջ եկած ու հաստատուած են կեդրոնը։ 3. Սարուկները, պատերազմի մէջ բռնուած գերիները, որոնց մէջ կան դեղին, սեւ և նոյն իսկ ճերմակ ցեղի արեան խառնուրդներ։ Ազնուական-

իր գործ դրած էք... որովհետեւ վատութիւն մըն է և ամենաշծուռ տեսակէն վատութիւն մըն է ձեր ըրածը՝ կեղծանունի մը տակ անվերջ ու անփորձ աղջկան մը սիրտը տալով ինքզինքիդ, որպէս զի կարենաք վերջէն լքել զայն, առանց պատասխանատուութեան։ Այդ խեղճ աղջիկը խաղալիկ ըրեր էք ձեր վաղանցիկ քմահաճոյքներուն։ Եւ երբ ժամանակը եկեր է, կատեր էք այդ խաղալիկը, առանց խորհելու այն դառն յուսահատութեանց վրայ, դորս ձեր արարքը առաջ պիտի բերէր, առանց խորհելու ձեր պատճառաւ թափուելիք արցունքներուն վրայ։... Այո՛, ստորո՛ն, վատութիւն մըն է... մեծ ոմիր մըն է ձեր ըրածը... հիմա եկած եմ տուր դարմանը պահանջել ձենէ։

(Շարունակելի)

Ները (Անախանները) քաղքենիները (Հովանները) պահած են իրենց նախապահները. ըստ սովորութիւն, կրնան իրենց կենակից ընտրել միայն ցեղակից օրիորդներ։ Բայց այս դարուն սկիզբէն ի վեր, Հովանները իրենց ազգիցութիւնը ուրիշ ցեղերու վրայ ալ տարածած ըլլալնուն՝ կիզորեալ բոլոր բնիկները Հովա կը կոչուին։ Ասոնք ունին մալէյեան սկզբնատիպ, սև և ողորկ մազեր, դեղորդոյն նշմարտ աչքեր, կլոր գլուխ և լայն դէմք։ Մանկամարդ աղջիկներ մազերնին իրենց թիկունքէն վար կը ձգեն, իսկ կիները ոչնչան խնամքով կ'ընեն իրենց հիւսակները որոնք մինչև անգամ Եւրոպայի աշխարհիկ կիներու նախանձը կը շարժեն։ Հովանները մեծ հանդէպ կը հանեն Եւրոպական բոլոր նոցոյթներուն։ իրենց ազգատարագը Թաղով Եւրոպականը ընդունած են։

Ա. Ց. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՍԸՐ Հ. ՐԷՄԲՊԷԼ ՊԷՆԸՐՄԷՆ

Ազատական կուսակցութիւնն ճնաւր.—Թրանսվալի պատերազմը.—Իսլամ հնգեղատական մը։

Լոնտոն, 19 Նոյեմ.—Սըր Հենրի Ռէմբպէլ Պէնըրմէն, այս իրիկուն, Բլիմուրի մէջ ճառ մը արտասանեց, սովորականէն աւելի խիստ լեզուով մը։ Առանցքանը ըստ.

«Հիմա ազգին մէջ տիրող դիրքումն է հանգուիթիւն, տարտուկ և դարոյր։ Այնքան յանախ խօսելանք։ (Մափամառուրիւներ։) Իրարու յաջորդող սխալներ ու յուսավրիութիւններ տեսնելէ ետքը, սա հարկաւորութիւն դանդանք.— կամ նախարարութիւնը ճշտիւ չըմրանար այն ձեռնարկութիւնը՝ որուն մէջ մտեց երկիրը և կամ թէ ընդունած է, անոր հմարիտ հանդիսանքը հանրութեան յայտնելու անհրաժեշտ քաջութիւնը կամ տնկեցութիւնը չէ ունեցած։»

Սըր Հենրի Ռէմբպէլ Պէնըրմէն ծաղրեց գեղջկային նախարարին կողմէ Լորտ Ռիչէրի հրատարակել արուած յայտարարութիւնը, որով պատերազմին վերջանալու թիւնը սեպտ. 15ին կը սահմանուէր, իբրու թէ լուսնի խաւարում և կամ գիտանաւորին տրոշուելիք բնութեան մէկ երեւոյթը եղած ըլլար։ Պախարակեց այն աքսորները ու դիրումները՝ որոնց կ'ենթարկուին պատերազմիկները, հակառակ միջազգային օրէնքներուն։ Առանցքանը յարեց.

«Լորտ Սոլզպէրի, անցեալ օր, ըսաւ թէ պատերազմը յաջողդիմելու վրայ է, բայց մեր աւելի յաստ կերպով տեսածը՝ մեռելներու ու վիրաւորներու կուտակումը և մեր դրամին վատնումն է։ Պէրները քաջ են, հպարտ ու հաստատամիտ։ ասիսի բանի մէջ որոնցով չէ որ զանոնք պիտի պարտադրեինք՝ իրենց պատուութիւնը խոսողանին։»

Սըր Հենրի Ռէմբպէլ Պէնըրմէն, ակնարկելով Լորտ Ռոզպէրիի վերջին ճառին, չընդունեց՝ նախարարութիւնը դրդի մարդերու յանձնելու գաղափարը։ Երկրին արդի դրութիւնը, ըստ, հինգ հարիւր տարուան բարդաւանում մը առած է երկրին և նեկայ դէպքերը բաւական չեն արդարացնելու անոր փոփոխութիւնը։ Առանցքանը ամրատանց նախարարութիւնը թէ քանդած է գաղթականներու հաւատարմութիւնը։ հարցուց թէ մինթ չի վախցուիր որ նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ ալ մինչեւոյն քաղաքականութեան հետեւին և թէ միւս ազգերը հանութեամբ տեսնեն այդ կարգի յարձակում մը քաղաքային իրաւունքի դէմ Անգլիոյ մէջ։ Սըր Հենրի Ռէմբպէլ Պէնըրմէն ըստ թէ չէ քաջալերած Պոէրները, այլ քաւականացած է ցոյց տալով նախարարութեան անհակ ընթացքը՝ Պոէրներուն նը կատամբ, վասն զի նախարարութիւնը չէ հասկցած թէ ինչ է զանոնք բարկացնել ընել, փոխանակ նուազանալու։ Առանցքանը, ատրանալով իր խօսքը, յայտարարեց թէ յուսահատած է վասնզին անհեռատեսութիւնը տեսնելէ, որչափ տանն որ Պ. Զէմբրլէն գաղթական նախարար ըլլայ և Լորտ Միլնէր ալ Բրէթորիա դանուի։

ՍԸՐ ՌԻՏՎԷՐՍ ՊՐԼԼԸՐ

Զօրավարին ընթացքը.—Երկու տեսակ լուրեր.—Հացակերոյթի մը առթիւ։

Լոնտոն 18 Նոյեմ.—Սըր Ռիտվէրս Պրլլերի հայրենակիցներէն ոմանք որ Լոնտոն կը բնակին, մեծ հացկերոյթի մը կը սարքեն որ Նոյեմ. 30ին տեղի պիտի ունենայ Սըր Ռիտվէրս Պրլլերի ի պատիւ։ Կ'ըսուի թէ զօրավարը, այդ առթիւ, մեծ ճառ մը պիտի խօսի։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, այդ լուրը չատ հիմի չերեւար, վասն զի Սըր Ռիտվէրս Պրլլերը ուելի կ'ուզէ որ ոմանք բնաւ չիրուի։ Այդ լուրերը. սակայն, բաւական կը հաստատի, եթէ սադրդ է այն լուրը թէ զօրավարը ուզղակի Լոնտոն է։ Ի դիմաց է՝ իրարու բաղդ մը իրեն դէմ ձեռք առնուած միջոցներ. քանի մը պաշտօնագիրներ և իր անձնական օրագիրը դրկեր է Քագուրին և խնդրեր է որ բարեհաճի քննել զանոնք։ Սըր Ռիտվէրս Պրլլերը երկար տարիներէ ի վեր Լոնտոն է։ Հանրութիւնը կը վայելէր։ Նաև աջունիքին չրջանակներուն մէջ ալ համակրութիւն չահած էր։ Զօրավարին պաշտօնանկութիւնը կրնայնել առաւ այդ համակրութիւնը և հիմա կը ջանայ զայն վերահաստատել։ Հետեւաբար, այդ պայմաններուն մէջ հաւանական չէ որ Սըր Ռիտվէրս Պրլլեր ճառ մը խօսի, որ, ինչպէս կ'ըսուի, մէկ քանի մեծ անձնաւորութիւններ պիտի դրդռնէ Անգլիոյ մէջ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչէնէրի տեղեկագիրը.—Նոր զինուորներու առաքումը.—Տիկին Եթայնի սարսափը։—Իրաւաբանական ատեան։

Լորտ Քիչէնէրի կողմէ Նոյեմ. 19 թուականով ղրկուած պաշտօնական տեղեկագիրը, բաց ի ռազմի հատուածէն, բոլորովին կը խօսի Բրանսվալի ըմբոստութիւնը զսպելու մասին եղած ջանքերուն։ Լորտ Անասիկ թէ ինչ կ'ըսէ հարաւային Ափրիկէի ընդհանուր հրամանատարը։

«Նոյեմ. 7էն ի վեր տեղական զանազան զօրագունդերը տեղեկագրած են թէ Պոէրներէն 43 հոգի մեռած, 16ը վիրաւորուած, 291ը գերի ինկած և 6ը ազատներ եղած են։ Նաև 5650 փամփուշտներ, 164 հրացաններ, 205 վագոններ, 600 ձիեր և 11,500 արջառներ գրաւուած են։ Գիշէր զրօրավարը կը ծանուցանէ թէ Գիւլէի ճէշմարտունի հիւսիսային կողմէն ճամբարանոց դէպի Պարքլի-Բիթթ կը քաշուի։ Սքոզէլ դայն մօտէն կը հալածէ։ Մոնրօ, Սքոզէլի գործակցելու և Վիրիւլէի վրայ յարձակելու համար, Տորբէրիթէն դէպի Պարքլի Իսթ կ'երթայ։ Մալան, Հիլօ և Լուիթէան, 30 հոգիով, եօթը օրի չափ խիստ մօտէն հալածուեցան Տորանի կողմէ։ Անոնց բոլոր պահեստի ձիերը գրաւուեցան։ Հիմա Գիրզէրզորպի Բուռի հիւսիսային արուստաան կողմը կը գտնուին յիսուն մղոն հեռու, և կը յառաջանան Բալվինիայի վրայ։ Տորանի զօրագունդէն գումարտակ մը ասոնց եռանդն եկած է։ Բաքէլուլի, Նոյեմ. 13ին Սուիթչլանտի հիւսիսարեւմտեան կողմը գտած է երեսուն մղոն հեռաւորութեամբ, հալածելով Պոէր զօրախումբ մը և քանի մը ձի ու լորի գրաւելով։ Մարից, 250 հոգիով, Պէրկ գեներալէն անդին քշուած է Բրէյտ գնդապետին կողմէ Նոյեմ. 13ին։ Գեներալ Բէրդը գնդապետը այդ զօրախումբին վրայ յարձակելով դէպի հիւսիս վանած է դայն։»

Առանց մէջ, ինչպէս կ'երեւայ, Անգլիացիները մեծ յաջողութիւն մը չեն ունեցած։ Պատնէշի դրութեան յաջողութիւնն ալ մեծ բան մը չէ։ 32 հոգոյ քաւակուսի մղոն տեղ մը կը գրաւեն։ բայց պատերազմիկ Պոէրները 350 հոգոյ քաւակուսի մղոն ատրածութեան վրայ կը դանուին։

—Լորտ Քիչէնէր կը հաւատայ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան թէ Անգլիացիները Նոյեմ. 14ին բուռն ճակատամարտ մը ունեցեր են Թուիֆոնթայնի մէջ։ Դեր-գնդապետ Հիկս ստանուեր է և տեղական իշխան Բոպիվիլ ու երկու ուրիշ սպաներ ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Երկու զինուոր սպանուեր և չորս ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են։

—Բիլ Մեկ Կագեր Օլոքլորի իր Թրանսվալցի հեռագիր մը հրատարակած է՝ ծանուցանող թէ պատերազմիս կարգ բոլոր զինուորները հարաւային Ափրիկէ պիտի դրկուին՝ նոր տարին առաջ։ Կանոնաւոր զինուորներէն զատ, քաղաքապահներէն ատարկաս վաշտեր ալ գործածուելու պիտի կոչուին։ Այդ առաքումները Լորտ Քիչէնէրի զինուորներուն թիւը պիտի չաւելցնեն, այլ յոգնածներուն պիտի յաջողեն։ Հիւսարներու զօրագունդ մը ալ հրաման ստացաւ պատրաստ ըլլալ, հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար։ Թեթեւաշարժ հեծելազօրքերու երկու նոր գումարտակներ պիտի կազմուին, որոնք Օլոքլորի մէջ պիտի մարզուին՝ հարաւային Ափրիկէ շղթուած։

—Թայմզ որ պատերազմին սկիզբները Պոէրները բան մը չէր դրած, ըսելով որ անոնց թնդանօթները անլաւ էին և անոնց ռազմագիտութիւնը անպիտան բան մը, հիմա սակայն կը խօսի.—«Բրիտանական ազգին արտաքսուութիւնը ու մարքի հանդարտութիւնը աւելի վայելուչ է բարգաւակելու նկատողութեան առնել թէ պատերազմին տեւողութիւնը ալ եւս պէտք է չարթնով կամ ամիսով հաշուել։ Այդ պատերազմը եթէ անհնարապէս աւելի, պատճառ մը ալ չկայ հակառակը ընդելու...» Թայմզ կ'ըսէ թէ հիմա հարաւային Ափրիկէ գտնուող անգլիական զինուորներուն (250,000) պահանջելիքը Անգլիա աքսնչելի բանակ մը պիտի ունենայ։

—Լոնտոնէն առնուած մասնաւոր հեռագիր մը նայելով Օռանժի նախագահին կինը՝ Տիկին Շոյ, իր հիմ զաւակներուն հետ Ափրիկէէն արտաքսուեր է, առանց բան մը ըսելու. անմիջապէս շղթնաւ մը դրուեր է Եւրոպա ղրկուելու համար, թեև տիկին Շոյին առողջական վիճակը դէշ է և Ափրիկէի տաք կլիմային եւրոպական ցուրտ կլիման երթալը կրնայ աղեռալի հետեւանք մը ունենալ։

—Բրանսալի Ներկայացուցիչ տոքտ. Լէյաս և Պ. Պ. Ֆիշէր ու Վոլմարանս և Օռանժի ներկայացուցիչ Պ. Պ. Ֆիլէր ու Վէնէլա աղերսագիր մը մատուցին Լա Հէի իրաւարարական Մայրան տանեին։ Ասոնք խնդրեցին որ նոյն տանը Ա գլխոյ հաւանութիւնը ձեռք բերէ խնդիրը իրաւարարութեամբ կարգադրելու համար և այդ նպատակով պէտք եղած դիմումը ընէ կամ իր և կամ անոր անդամներուն ներկայացուցած կառավարութեան մէջտեղը։ Ինդրարկուները կը յարեն թէ Անգլիա եթէ մերժէ այդ դիմումը. անոր այդ ընթացքին պիտի հասկցուի թէ չուզեր անտչալ, իրաւունքի ու խղճմտութեան դիմումներուն։

«Անգլիա մինգամայն, այդ մերժումով, սատանեցած պիտի ըլլայ այդ վայրագու անոգոր պատերազմին երկարելուն պատասխանատուութիւնը։ Նաև լուսեալ ընդունած պիտի ըլլայ թէ այն ազգանունը, որով պատերազմը կը կատարուի, բարձակատէս հակառակ է իր իսկ վաւերացուցած մարդասիրութեան ու քաղաքակրթութեան պայմաններուն։»

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Զինի—իշխանը։—Տանջուրիա։—Զուն իշխանը։—Երկաթուղիները։

Բէգրինէն Նոյեմ. 18 թուականով կը հեռագրեն։— Զինու ռազմական գործոց նախարարութիւնը հեռագիր մը ստացաւ՝ ծանուցանող թէ Զինի իշխանը, երէկ, Բայ-Ցիէնկ Ցուէն ճամբայ ելեր է և թէ խնամակալուհին հրահանգներ ստացած է ատրազգելու Մանչուրիոյ պայմանագրութիւնը։ Այդ հեռագրին ձեւէն կարելի չէ հասկնալ թէ խնամակալուհին ամբողջովին ընդունած է Ռուսիոյ պայմանները և կամ թէ հաւանած է՝ ռուս զինուորներու հետ քաշուելու պայմանաժամին և երկաթուղիի գիծը պաշտպանելու համար դրուելիք զինուորներուն թիւին համար եղած փոփոխութեանց։ Ճարտն ու հարաւային փոխարքները մէկ կողմէն և Ռուսիոյ միւս կողմէն դիմում կ'ընեն խնամակալուհիին։ Կրնայ ըլլալ որ Զինի իշխանին արուած հրահանգները փոխուին, անոր Բէգքէն հասնելէն առաջ, մէկ կամ միւս կուսակցութեան ձեռք բերելիք յաջողութիւններուն համաձայն։ Հոս կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ պահանջումները վերջնապէս պիտի ընդունուին։

—Բէգքինէն նոյն թուականով ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.— Զուն իշխանը, վաղը, Բայ-Ցիէնկ-Ցուէ կ'ուղեւորի։ Երէկ այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ դեսպանին։ Զուն իշխանին խօսքերէն սա կը հեռաւէ թէ Եւրոպայի մէջ յառաջդիմական գաղափարներ տարած է։ Խնամակալուհին հիւսիսային երկաթուղիներուն անօրէն կարգադրելու համար։ Բէգքինէ։ Այդ պաշտօնատարը տարտարէ է և կուսակից երկաթուղիներու։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Մէրվէն Քուշ.— Երկաթուղիներու նոր գիծեր.—Նոր վարկեր։

Բեռլինէն հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը փոխադրութեան միջոցները մեծապէս պիտի աւելցնէ Մէրվի և Բուլաի մէջտեղը, ինչպէս սահմանագլուխին վրայ։ Այդ գիծը երկու հարիւր մղոն երկայնութիւն մը ունի, և փոխադրութեանց միջոցներուն յաւելումով կարելի պիտի ըլլայ ամէն օր զինուորական տարեկան կառավարմամբ ճամբայ հանել երկու կողմէն։ Ռուսիոյ ճամբաներու և հաղորդակցութեանց նախարարը որ անոնց ամառուընէ է վեր այդ գիծին վարչութիւնը ստանձնած է, 379,000 ռուպլիի վարկ մը ուզած է՝ բաղնեալ նպատակին իրագործմանը մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Առկէ զատ՝ ռուս կառավարութիւնը առաջադրած է երկաթուղիի գիծ մը շինել՝ Բաթում-Բաքվի սահմանագլուխին, Սըմբրղանի մօտ, մինչեւ Բաքէն քաղաքը, Պուխարայի մէջ։ Կեդրոնական Ասիոյ երկաթուղիին այդ նոր գիծը հարիւր քառասուն երկայնութեամբ՝ առաջնակարգ մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենայ։ Այն ինը միլիոն ռուպլիէն՝ զոր ռուս կառավարութիւնը յատկացուցած է կեդրոնական Ասիոյ երկաթուղիին, մէկ միլիոնը սահմանուած է յառաջիկայ տարին կատարուելիք նոր աշխատութեանց։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Զրանցքին դաշնադրութեան ատորագրիլը։ Նոր տեղեկութիւններ։ — Դաշնադրութեան պարունակութիւնը։— Առեւտրական դաշնադրութիւնները։

Երկու ովկիանոսներու միջեւեղի ընթացքին նոր դաշնադրութիւնը ստորագրուեցաւ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին և Ուանինգրնի անգլիական դեսպանին կողմէ։ Երկու կողմէն ալ քանի մը պաշտօնեաներ իրենց վկայ ստորագրեցին։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը այն տան հրատարակ պիտի հանէ այդ դաշնադրութիւնը, ուր Մերակոյանն կողմէ վաւերացուած, սակայն անոր ընդհանուր գիծերը արդէն յայտնի են։ Կը ջնջէ Բիւլիրնի Պլուէրի նախկին դաշնադրութիւնը. նաև կը տարբերի առաջուան պայմանագրութիւններէն, զոր Մ. Նահանգաց Մերակոյանը մերժած էր։ Անգլիա այդ կերպով եւս կը կենայ՝ ջնջելու չէզոքութիւնը երաշխաւորելու գործակցութիւնէն։ Բոլորովին Մ. Նահանգներուն թողուած է այդ երաշխաւորութիւնը, առանց վերապահութիւնի մը ընելու, շինութեան, պաշտպանութեան, հսկողութեան և նոյն իսկ ամրացնելու մասին։ Առոր փոխարէն Անգլիա սա պայմանը ձեռք բերած է որ բոլոր ազգերու վաճառականութիւնները հաւասար իրաւունք վայելեն, առանց մասնաւոր սակարկոյթի մը ամերիկեան նաւերուն համար։ Անցքի տուրքը բոլոր ազգերու համար նուազագոյն քանակութեան պիտի դրուի։ Մնացած մասերուն համար նոր դաշնադրութիւնը կը նմանի անցեալ տարուանին։ Եթէ Մերակոյանը վաւերացնէ, Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը Բիսթա Ռիքարի ու Նիքարակուայի հետ պիտի բանակցի ջրանցքին շինութեանը համար։ Միւս ազգերը պիտի չհաւատրուին իրենց հաւանութիւնը յայտնելու այդ դաշնադրութեան. միայն տարեկութիւն պիտի տրուի անոնց թէ անոր արամադրութիւնները եթէ կ'ընդունին,

ապի դիմումներ։— Դայսեր յայտարարութիւնը։

Նախարարապետ Պ. Քէրպէր նորէն կը ջանայ ուսոյցը առնել խորհրդարանական տագնապի մը։ Հիմա բանակցութեան մտքէ կուսակցութեան պետերուն հետ, որպէս զի յառաջդիմին այն ամէն հարցանդումները ու առարկութիւնները սակարկանականութիւն տալու ջանքերը, որոնք ազգայնականաց խնդրին շուրջը կը դանուին։ Այս նպատակով՝ դիմում մը պիտի ըլլայ ճեկական ակումբին մօտ, յետաձգելու համար իր ծրագիրներուն ներկայացումը, որպէս զի ելմատոյցին և տնտեսական տօրինութեանց վիճաբանութիւնը օրակարգ անցնի կարելի եղածին չափ յուռ։ Քաղաքական միջավայրերու մէջ՝ Ցարանց-Եոսէֆ կայսեր վերջերս ըսած մէկ խօսքը կը կրկնուի։ «Արդի նախարարութենէն դուրս, որ իմ վստահութիւնս կը վայելէ, պատանաարարքի կազմուած նախարարութիւն մը միայն կարելի է կազմել։» Այս խօսքերը ցոյց կուտան թէ կայսրը որոշած է ազգնաին առաջը առնել, խորհրդարանական դրութեան ոգեմաղ դաշտարամով, եթէ կուսակցութիւններու հաւանին երկար դիմադրել մը ընել։

ԻՏԱԼԻԱ

Նաբոլիի քաղաքական ընթացութիւնները։— Կուսակցութիւնները։— Քուէարկութեան արդիւնքը։— Թագաւորական նոր վարչութիւն։

Քանի մը օր սեղող քուէարկութեան դրդողութենէն յետոյ՝ Նաբոլիի Քաղաքական Նոր Մարկուրդին ընտրութեանց արդիւնքը յայտնի եղաւ, ինչպէս արդէն ծանուցին հեռագիրները։ Այդ ընտրութիւններ պարտաւորեցան մը եղան Քաղաքական կուսակցութեան համար, որ արդէն իսկ դատապարտուած էր Սարկոյի կուսակցութեան ու իտալական հանրային կարծիքին կողմէ։ Ընտրիչներու չորս ցանկեր պատրաստուած էին։ ազգայնական յանձնաժողովներու ցանկը, որ իր մէջ ունէր Բամբա խումբը և Սիմոնդի Թաղայական նախկին վարչութիւնը, իր ղեկավարներով ծանօթ։ Ծերակուսականներու և երեսփոխաններու ցանկը (պահպանողականները և կղերական կուսակցները մէկտեղ), ընկերվարականներու ցանկը և ժողովրդական կուսակցութեանց (ամատական ու հանրապետական) ցանկը։ Այս վերջին երեք ցանկերուն ընտրելիները կը պայքարէին Բամբայի ցանկին ընտրելիներուն դէմ։ Բուէարկութեան արդիւնքը սա եղած է։ Ծերակուսականներու և երեսփոխաններու ցանկին մէջէն ընտրուեցան 60 հոգի։ Ընկերվարական 12 ընտրելիներէն 10ը յաղթական ընտրուել։ պահպանողականներուն ստացած հաւասար քուէներով։ Ժողովրդական կուսակցութեանց ընտրելիներուն մէջէն 5 հոգի ընտրուեցան, որոնց մէջ կը գտնուի փաստաբան Ալթուգեան։ որ Գլխաւոր պատմաքը եղած է Ծերակուսական Բաղալի անկումին, անոր աղօրէն արարքները երեւան հանելով։ Գալով Բամբայ ազգայնական կուսակցութեան ցանկին, գրեթէ չատ քիչ քուէ չանցաւ, ինչպէս նաեւ իր համախոհ կուսակցութիւնը՝ Սիմոնդէի Թաղայականներուն նախկին վարչութիւնը, որ ա՛լ ունի քիչ քուէ չանցաւ։ Հիմա Նարոլի Քաղաքական վարչութեան գլուխը պիտի անցնի Ավոնտա ապ Կուլթիէրի դուքսը, որ սի Կիլիան ազնուական ընտանիքէ մը սերած է։ Թիսուն տարեկան է և իր եղբայրը Ամեդէի խորհրդարանական դեսպան է։ Ավոնտա դուքսը ընդհանրապէս կը բնակէր Բարիզի ու իր սիկիլեան ստացուած քներուն մէջ։

Երէկուան Հեռագիրներ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Նոյեմ.—Անգլիոյ ընկերվարականները ոչ պիտի չասեն՝ անդրիական տարեքներու վճռաւորմամբ արդիւնքը համար եղած ձեռնարկին։

ԲԱՐԻԶ.—Ամերիկացիներն կը հեռագրեն թէ Լա Հէի Դեսպանախորհուրդին ռուս ներկայացուցիչը պաշտօնապէս յայտարարեր է թէ կը ցանկանայ որ անկարելի պիտի ըլլայ անգլիազգիական վէճը հեռարկել Իրաւարարական ատեանին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ զինուորական կայանները բոլորայն զօրքերը որոնք կարող են պատերազմել, նոր տարէն առաջ, ճամբայ պիտի հանուին դէպի ի հարաւային Ափրիկէ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Լորտ Գիրմանոյ կառավարութիւնը Սրեսլի. Ժողովին պիտի ներկայացնէ գրութիւն մը, որ մաքսային նոր սակարկներ կը նշանակեն։ Գերմանիոյ կուսակցութեանց ընտրելիներուն մէջէն 5 հոգի ընտրուեցան, որոնց մէջ կը գտնուի փաստաբան Ալթուգեան։ որ Գլխաւոր պատմաքը եղած է Ծերակուսական Բաղալի անկումին, անոր աղօրէն արարքները երեւան հանելով։ Գալով Բամբայ ազգայնական կուսակցութեան ցանկին, գրեթէ չատ քիչ քուէ չանցաւ, ինչպէս նաեւ իր համախոհ կուսակցութիւնը՝ Սիմոնդէի Թաղայականներուն նախկին վարչութիւնը, որ ա՛լ ունի քիչ քուէ չանցաւ։ Հիմա Նարոլի Քաղաքական վարչութեան գլուխը պիտի անցնի Ավոնտա ապ Կուլթիէրի դուքսը, որ սի Կիլիան ազնուական ընտանիքէ մը սերած է։ Թիսուն տարեկան է և իր եղբայրը Ամեդէի խորհրդարանական դեսպան է։ Ավոնտա դուքսը ընդհանրապէս կը բնակէր Բարիզի ու իր սիկիլեան ստացուած քներուն մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բանամայէն կը հեռագրեն թէ Ռ լոմբոյ ընտրանքը դուրս են Բանամայի չրջականները։

—Լիվերբուլի Պանքայէն 425,000 ֆր. գողցուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը աշխարհի չրջանը պիտի կատարէ։

ԲԱՐԻԶ.—Թէեւ ելմատոյցի յանձնաժողովը չէր ընդունած՝ չարտօնուած կրօնական միաբանութիւնները մասնակից ընել չինական հատուցման, բայց Միջնասյի Սրեսի. Ժողովը ընդունեց նախարարութեան կողմէ Ներկայացուած 265 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ծրագիրը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միւթէմիրի ասիական արուեստ Եէմէնի նահանգին ասիական ռազմաւորութեան տասուչ Բիզա էֆ.ի։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքական գիւանին տասուչի օգնական անուանուեցաւ Պէնգէր Գուլիրի օսմ. հիւ, պատս Հագգը պէյ։

—Թոքատի նոր թեմ անուանուեցաւ Նազիլիի նոր Սայիտ Հիլմիթ էֆ.։ Հալէպի նահանգին Պիրէներ գաւառակին նոր թեմ անուանուեցաւ Մալթեայ նախորդ նոր Մուսթաֆա Նիւբրի էֆ.։ Միտիլիի նոր թեմ անուանուեցաւ Պալքի նախորդ նոր Բրիֆաթ էֆ.։ Տէրէքեղանի նոր թեմ անուանուեցաւ Պէրթի նախկին նոր Մէհմէտ Սէլիմ էֆ.։ Սըվազի նահանգին Նիքսար գաւառակին նոր թեմ անուանուեցաւ Մուսլրճայի նախորդ նոր Մէհմէտ էմին էֆ.։

—Եգիպտոս կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Պանտրմայի կիսաբարձին հրամանատար Իսմայիլ փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ֆրանսական հպատակ և Լաղարիսթներու վարժարանին տնօրէն Պ. Սալիէէի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պ. Գալոյ ուսարական դեսպանատան պահականուին հրամանատարին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Սեբէկ իրիկուն, կիրակի, Ամերիկայի Նահանգաց գործակատար Պ.էսի և Թէկիրտաղ ամերիկեան դեսպան Պ. Լոյտ Կրիսամ որ իր պաշտօնատեղին երթալու համար Կ. Պոլիս եկած է, կայս. պալատ հրաւիրուելով ճաշեցին։ Ներսոյ. Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցան ոչ—պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ՍՈՒՐԲԼի ՀԻՒՄԱՑՈՒՆ.—Պաշտօնական Զեկոյց մը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, կը ծանուցանէ թէ, վաղը, երեքշաբթի, Շաբան 15, կէս օրին Սուրբէի Հիւմայունը ճամբայ պիտի հանուի հանդիսական արարողութիւններով։ Սուրբէի Հիւմայունը, այսօր, կայս. պալատ կը տարուի և ներքնատան Կանի ազայի բնակարանին առջեւ վրանի մը տակ կը դրուի, ուր մինչեւ ատու աղօթքներ պիտի կարդացուին։ Սուրբէի Հիւմայունը հանդիսաւոր կերպով կայս. Հարէմը պիտի տարուի, ուր հարկ եղած դարդարանքները ըլլալէ ետքը, նորէն տանի տեղը փոխադրուելով պիտի յանձնուի Սուրբէ Եկեղի Պէյի պէյին։

—Սուրբէի Հիւմայունը Պէյուբ փոխադրելու համար՝ Մարմարայի Գեամի Փաշա չոգենաւը յատկացուած է։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՏՇԻՍ.—Պոլսոյ դատարանը որոշած է թէ տարբական ներկայ Շաբան ամիսը սկսած է երեքշաբթի օր, որով վաղը նոյն ամսոյն 15դ օրն է։ Հետեւաբար, այս գիշեր պիտի կատարուի Պէյրաթ Կիէնսիի տօնը։ Բոլոր մզկիթներուն մինարէները կանթեղներով պիտի զարդարուին։ Վաղը, բոլոր նախարարներն ու բարձրաստիճան պաշտօնատարները կայս. պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները պիտի մատուցանեն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԵՐԿՐԱՇԵՆՔԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Վեհ. Սուլթանը հրամայած էր որ քաղաքաշէնութեան պաշտօնատանին մէջ Իր բարձր հովանաւորութեամբ կազմուած յանձնաժողովը փութով օգնութիւն հասցնէ Էրզրումի երկրաշարժէն տրկածներուն։ Այդ յանձնաժողովին անդամներն են քաղաքական Բլանան փաշա, ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ։ Այս անդամները Եպարքոսին հաղորդուեցաւ կայս. նոր Իրատէ մը, որ կը հրամայէ նպաստները փութացնել, վասն զի Էրզրումի ձմեռուան սաստկութիւնը աւելի կը դժուարացնէ տրկածներուն կացութիւնը։ Կայս. այդ Իրատէին համաձայն, նախարարաց Խորհուրդը կարգ մը որոշումներ առաւ, որոնք հաղորդուեցան ձեռնհաս պաշտօնատարներուն։ Այդ որշմանց համաձայն, Էրզրումի երկրաշարժէն պատուարի մէջ գտնուած երկու հարիւր հարիւր հազար զրուշով անմիջապէս տարաւարներու չինութիւնը պիտի ձեռնարկուի՝ իսլամ ու չիսլամ արկածեալները պատսպարելու համար։ Քաղաքաշէնութեան պաշտօնատանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը ալ մէկ կողմէ հանգանակութիւն կատարելով փութով դրամ պիտի ղրկէ Էրզրում։ Թէ՛ նահանգին կուսակալէն և թէ Դ. զօրաբանակին հրամանատարէն տեղեկութիւն պիտի ուզուի թէ արկածեալները ո՛րքան նպաստի պէտք ունին և թէ կառավարութեան ու մասնաւորներու տեղական շէնքերուն վնասը ո՛րչափ է։ Գալիք պատասխանին վրայ ուրիշ միջոցներ ալ ձեռք պիտի առնուին։

—Քաղաքաշէնութեան պաշտօնատանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը շա-

բաթ օրուան նիսաին մէջ օրուշկ 5000 ոսկիներ նպաստ տուին ապէր տալ՝ զանազան գիներով. այդ տուները ղրկել կառավարական պաշտօնեաներու ու նահանգներու և մինչեւ Բոմպոնի կէսերը հանդարտութիւնը տարածելով ջանալ որ ձմեռը աւելի չսաստկացած օգնութիւններ ըլլան արկածեալներուն։

—Թգսամ ձիրաբար պիտի ապաստէ նպաստի տուները։

— Էրզրումէն հինգշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քսանըչորս ժամուան միջոցին երկրաշարժի ցնցում չէ զգացուած և թէ հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Էրզրումէն շաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երեսուն ժամէ ի վեր ցնցում չէ զգացուած։

—Էրզրումէն նոյն թուականով ուրիշ հեռագիր մը նայելով Տրապիզոնէն, իբրեւ հանգստութեան արդիւնք, 367 ոսկի զսկուեր է Էրզրումի նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

ՍԸՎԱԶԷՆ կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի գիւղը Շապին Գարահիսարի ու Թամզարայի մէջ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վատնդաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԻՐԵՆԱՎ մէջ, ուրբաթ օրը, երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնսթան, շաբաթ օրը, մայրաքաղաքս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիէէի արտաքին Գործոց Նախարարին կողմէ թարգմանները, ինչպէս նաեւ Ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը, բոլոր պաշտօնեաները, պատուական նուիրակը և ուրիշներ Սիրքէճիի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Բոնսթանի։

—Պ. Բոնսթան, Բարիզէն մեկնելէ առաջ, Հանրապետութեան նախագահին ներկայացեր է յեսոյ այցելութիւն տուեր է Ծերակուտականներուն։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐ.—Տիրապետքերի նահանգին վերջինիչ տեսչին պատժական ճիզը, կ'ըսէ Սապահ, հինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտած է Աբլաթ գաւառակի Բաղաք գիւղէն Ասատուր Գէորգեան անուն հողագործ մը, որ իբրեւ խռովարար ու ոճրագործ ամբաստանուած էր, քովէն ՀԷսատկար Թուղթեր գտնուած ըլլալուն համար։ Պուլոնը գաւառակի Բող գիւղէն Սահակ Պողի Մովսէսեան ալ որ մեղադրանքով ամբաստանուած էր, անպարտ արձակուած է։ Այդ վճռագիրը վաւերացուս վճռաբեկ տեսչին պատժական ճիւղին կողմէ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ռուսիոյ դեսպանը ու Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը կրթական Մեծ Եղարքոյին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պարսի, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՊԸՆԱՑԸ, շաբաթ օրը սովորականէն երեք ժամ ուշ հասաւ Սիրքէճի, Սերպիոյ մէջ պատահած ողբալի դէպքերուն հետեւանքով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՐ մարտնաւեր որոնք հելլենական լուրերը կը գտնուին, մօտերս Սէլանիկի նուահանգիստը պիտի այցելեն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան հոկտեմբերի հաստիքը, անցեալ տարուան նոյն ամսուան հետ բաղդատելով, 7000 ոսկի աւելի եղաւ։

ԹՈՒՆԱՏԻՆ ԴԵՂԸ. — Ֆիլիպէի մէջ արտաքին հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ մը՝ տոքտ. Ֆիլիբովիչ Սոպարնիէէն արտօնութիւն խնդրած է թոքախտ առաջին աստիճանին մէջ գտնուող քանի մը հիւանդներ յանձնել իրեն՝ իր գրած նոր մէկ դեղովը դարմանելու համար։ Տոքտ. Ֆիլիբովիչի դարմանման եղանակը շատ պարզ է. տեսակ մը խոտով մխում կը կատարէ։ Հնարիչը խնդրած է որ ուրիշ բժիշկներ ալ ներկայ գտնուին իր այդ դարմանումին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը Սոֆիայէն Վիէննա գացեր է, ուր քանի մը օր պիտի մնայ իր մօրը քով։

ՄԱՀՑՈՒՑԱԿ.—Նոյեմ. 3էն 7, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 234 որոնց 138 խլամ (71 այր, 67 կին), 77 քրիստոնեայ (42 այր, 35 կին) և 19 հրեայ (7 այր, 12 կին)։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ հրապարակներու վրայ խաղուելի գինը մէկ ֆր. ալ բարձրացաւ։

—Մարսիլիոյ մէջ հաւկիթի մեծ խնդրանք կայ։

Ռէժիի ընդհանուր անօրէն Պ. Ռամպէր որ Եգիպտոս գացած էր և անկէ Թրիէսթէ, շաբաթ օրը Կ. Պոլիս դարձաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը յունվարէն սկսեալ, ուր հիւանդութիւններ պիտի հաստատէ Եգիպտոսի մէջ։

ՑՈՒՆԱՑ Պարիզաբնակներէն գողցուած արկղիկը որ 200 ոսկիանոց արժէքուղթ կը պարունակէ, ոչ թէ նախորդ Պարիզը Տ. Կոնդանդինոսի, այլ անոր քեռորդւոյն Վալիսաի էֆ.ի կը վերաբերի եղեր. դա բացողն ալ Վալիսաի էֆ.ն է։

ՄԱՑՐԱՍԱՆ.—Եղեռնադատ տեսանը, շաբաթ օրը, ի բացակայութեան դատաց Նիքոլի անուն երիտասարդ մը որ օգոստոս 27ի գիշերը, Եէնիգուլէի կողմը, իր մայրը՝ Էլիզէին սպաննած էր կանխամտածութեամբ։ Նիքոլի դատապարտուելու մահուան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և տասնուհինգ տարուան գաղութանքի։

ՇՔՈՏՐԱՑԻ նախորդ կուսակալ ու զինուորական հրամանատար Ռեշիտ փաշա՝ Հիմազի երկաթուղիին չինութեան ընդհանուր քննիչ կարգուեցաւ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, շաբաթ օրը, այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարին։

ՀՈԼԱՆԴԱՑԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ.—Իդմիրի հոլանդական հիւպատոսարանին քարտուղար Թրքման Պ. Կարապետեան որ Կ. Պոլիս գալով այսեղի հոլանդական դեսպանատան առաջին թարգմանի պաշտօնը չորս ամիս փոխանորդաբար վարած էր, Իզմիր վերադարձաւ՝ հոն իր պաշտօնը վերսանձնելու։

ՎԱՆԱՑ նահանգին Մամուրէթ—իւլ—Համիտ գաւառակը բնակող Մէհմէտ Բիւրան Աշիրէթին ցեղապետը, հեռագիր մը ուղղելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, արտօնութիւն խնդրեր է որ իր ցեղէն համիտէ հեծելազունդ մը կազմէ։

—Վանայ մաքսատան տնօրէն Հագդը փէյ Պարթը փոխադրուեցաւ և անոր յաջորդեց Պարթընի մաքսատան տնօրէն Գասրի էֆ.։

ՊԷՐՈՒԹԻ Ֆրանսական բժշկական վարժարանին հարցաքննութեանց ներկայ գտնուելու համար կայս. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուեցան կայս. բժշկական վարժարանին անդամ-նութեան ուսուցիչ Մաղհար փաշա, արտաքին տեսաբանութեան ուսուցիչ Խայրէտին փաշա և նոյն վարժարանին ուսուցիչէն օգնականներէն մէկը։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ գանձմանն յանձնաժողովին համար քաղաքապետութեան կողմէ անդամ կարգուեցաւ նոյն պաշտօնարանին Խարիդին անդամ Պէքիր Բեամի էֆ.։

ԺԱՆՏԱՒՏ.—Լանտոնի մէջ ժանտախտի դէպք մը պատահեր է։ Վարակեալը տասնհինգ օր մարդու բա՝ չէ ըսեր և վիճակը ծանրանալուն վրայ իմաց տուեր է տեղական պաշտօնեաներուն։ Անմիջապէս հիւանդանոց տարուեր է։ Վարակեալը թէմիս գետին վրայ բանող շոգենաւի մը նաւաստիներէն ըլլալով, այդ շոգենաւը քարանթինայի ենթակուեր է։

—Օմանայէն տասնուած վիրէին լուրերս նայելով, ժանտախտ վարակեալներուն թիւը աւելցած է։ Նորէն շորս տուներ քարանթինայի ենթակուեր են։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ հրահանգ ստացաւ որ զինուորական սպաները քաղաքային հագուստով Բերայի ու Գալաթիոյ քաղաքները և այլն չյանախեն։

ՕՍՄ. ՊԱՆԳԱՑԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը դեռ պիտի մնան Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը։

ԻԶՄԻՏ.ԷՆԻՒԻՐԻի երկաթուղիի գիծը, այս տարուընէ սկսեալ, իր հասոյթովը պիտի կրնայ ամբողջացնել երաշխաւորութեան գումարը։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ բանտը գտնուող և իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը ստացող երեսունըմէկ բանտարկեալները ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Մէրզա Ռիզա խան, վաղը, Վիէննայէն ճամբայ պիտի ելլէ Արեւելեան Ճեպընթացով և հինգշաբթի Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՄԱԼԻՔի Խորհուրդին անդամ Ճէմալ պէյ, որ ժամարկէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ իր բնակարանին մէջ՝ Պէյլերպէյ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ ժամ 7ին, Էրէնքէօյի ներսերը, բաղնիքի լուսամտի մը հրդեհ ծագելով թէ՝ բաղնիքը և թէ մօտը գտնուած չորս տուներ տյրկան։ Բաղնիքը թուրչուելը Հաճի Հասան էֆ.ի սեպհականութիւնն էր, և գիւղին մուխթարը Օսման աղա վարած էր զայն։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Բերայի Մեծ Փողոցը ոսկերիչ Մանկալեան Լեւոն ու Աբքին էֆ.ներու վաճառատունէն երէկ գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Այդ վաճառատունը երկու մասի բաժնուած է. մէկին մէջ ոսկերիչները հաստատուած են և միւսին մէջ ալ Ֆրանսացի Էմիլ Լուի անուն ժամագործ մը։ Երեքն ալ երէկ մինչեւ ժամ 7 կ'աշխատին վաճառատան մէջ և յետոյ կ'երթան։ Բեռնակիրն ալ վաճառատունը գոցելով Գալաթիա կ'իջնէ, բայց վերադարձին տեսնելով որ վաճառատան դուռը կէս մը բաց է և մէջն ալ անկարգութիւն մը կայ, կ'երթայ իմաց տալ Մանկալեանն էֆ.ներու, զոր չի գտներ և վերջապէս Արթին էֆ.կուգայ ու կը տեսնէ թէ իրենց վերաբերեալ ապրանքները ամբողջովին հոն են, բայց ժամագործին ապակեդարանը պատռուած է։ Ժամագործ Պ. Էմիլ Լուի ալ հաստատ ուտատ թէ բոլոր ժամացոյցները վերցուած են, նաև դրամարկղը բացուելով ժամացոյցները առնուած և դրամարկղը դարձեալ գողցուած է։ Ոստիկանութիւնը իմանալով անմիջապէս քննութիւն կատարեց և տեսաւ թէ ապակեդարանին առկը գերդաստին մէջ գտնուած ոսկի ժամացոյցներ չեն։ Նաև դրամարկղին վրայ բանաբերութեան նշան մը չկար, բանալին ալ Պ. Էմիլի քով կը գտնուէր։ Գողցուած ժամացոյցները ոսկի ու արծաթ։ 123 կոր են։ Թգսամ կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի ժամագործը պարտք ունի ե. դեր։ Վերջապէս հաստատուած է որ գողութիւնը դուրսէն կատարուած չէ։

VIN DE PEPTONE

Սատմարքի հիւանդութիւնները ծանուած կուտան անառնելի դժուարամարսութեանց, որոնք կը պատճառեն մկանուքներու կծկում, գլխապտոյտ, ճաշէն յետոյ թմրութիւն, փքուտում որովայնի։ Դուտաթ մը վեհ տր Բէքքօն տր շարօրօ, ճաշի առեն, կը կանոնաւորէ մարսողութիւնը և կը սնուցանէ հիւանդները։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. Պոլսոյ երաժշտական Ընկերութեան առաջին նուագահանդէսը պիտի տրուի յառաջիկայ նոյեմ. 25ին, ժամ 9ին։ Կէսին, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, Մաէսթրօ Նավարի տնօրէնութեամբ։ Ծրագրին մէջ կան սա երաժշտական կտորները. Ռոզէրթ Շուման.—Ուլիտրիւտ տր մանֆրեռս։ Մ. Սանս.—Լա տանս մաքապր։ Լիսէնկրին.—Մարշ տէ Ֆիանսայլ։ Պաժէնի.—Բրեիլուս տր սոլ։ Պաս.—Արիա։

Նաեւ Օրիորդ Լազարեան պիտի երգէ երկու կտորներ։ Անոնք որ բաժանորդագրուիլ կը փափաքին, կրնան դիմել Իւնիոն Ֆրանսէզի գրասենեակներն։ Տոմսակներու գիներն են մէկ հոգիի համար՝ մէկուկէս օսմ. ոսկի, իսկ ընտանիք ունեցողներուն՝ մէկ հոգիի համար մէկ ոսկի։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. — Բուլգարի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 1901 նոյեմբեր 17/30 կիրակի ուրբաթի հրապարակաւ պիտի կատարուի Հանրային Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Գանձային։ 4—7

Ազգային Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՑՍԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Յառաջիկայ Զորեքշաբթի, 14 Նոյեմբեր, Օգոստափառ Սուլթանին ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, նոյն օրը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք տեղի պիտի ունենան Մայր եկեղեցւոյ մէջ՝ վասն արեւշատութեան և թանկագին կենաց Նորին Կայսերական Վեհափառութեան։

Ուստի կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող Գեր. եպիսկոպոսունք և վարդապետք, Ս. եկեղեցեաց քարոզիչք և ուսուցչունք և քահանայք, ազգային ատենաւորք և վարչական ժողովք, սեռաւոր ու թաղական Խորհրդոյ և հոգաբարձութեանց և խնամակալութեանց անդամք, նոյն օրը, առաւօտեան ժամ 4 ուէքսին ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարան, իբրև հրաւիրագիր նկատելով ներկայ յայտարարութիւնը։ (կնքի)

Ս. Պատրիարքը, երէկ, Պալատ եկեղեցիին վերջացմէն, այցելութիւն տուաւ Բազազական Ժողովի երկրորդ ատենապետ Սաեփան փաշայի, որուն որդիութիւնը հարցուց։ Սաեփան փաշայի վիճակը շատ դէշ է։

—Ս. Պատրիարքը. այսօր, Պատրիարքարան պիտի չիջնէ և իր տունը մէջ պիտի աշխատի։

—Դատական նախարարութիւնը Պալեզիի գերեզմանատան սեփականութեան մասին դիր մը ուղղած էր Պատրիարքարան, որ Խաւա Ժողովի վերջին նստին մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ։ Որոշուեցաւ այս մասին յատուկ թղթիով մը հաղորդել կարեւոր ծանօթութիւններ։

—Մուլի Տեղապահ Խոսրով վարդապետ իր պաշտօնատեղին հասնելուն պէս, ըստ սովորութեան, տեղեկագիր մը ղրկած է Պատրիարքարան, որ վիճակային գործերու նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ։

—Ս. Պատրիարքը երէկ Հրեշտակապետաց ատենն առթիւ պատարագեց Պալատու եկեղեցիին մէջ, որուն ատենաքարոզութիւնն էր։ Ն. Սրբազնութիւնը քարոզ մը խօսեցաւ սա բնաբանով. «Վասն այսորիկ մի՛ լինիք անմիտ, այլ իմացարուք ի՞նչ կամք են Տեառն։» Բացատրեց թէ ի՞նչպէս պէտք է իմանանք, զգանք Աստուծոյ կամքը։ Պատարագի արարողութեանց ներկայ գտնուեցան Պատ. Ցունաց Փոխանորդ Տ. Խրիսոթոմոս, Ֆէնէրի Պատրիարքարանի օրէնսդիտական դիւանին անդամ և յետոյ Ս. Գրոց Դասատու։

—Ս. Պատրիարքը, Ուրբաթ օրը, Ղալաթիա կ'իջնէ, բայց վերադարձին տեսնելով որ Վանաստան դուռը կէս մը բաց է և մէջն ալ անկարգութիւն մը կայ, կ'երթայ իմաց տալ Մանկալեան էֆ.ներու, զոր չի գտներ և վերջապէս Արթին էֆ.կուգայ ու կը տեսնէ թէ իրենց վերաբերեալ ապրանքները ամբողջովին հոն են, բայց ժամագործին ապակեդարանը պատռուած է։ Ժամագործ Պ. Էմիլ Լուի ալ հաստատ ուտատ թէ բոլոր ժամացոյցները վերցուած են, նաև դրամարկղը բացուելով ժամացոյցները առնուած և դրամարկղը դարձեալ գողցուած է։ Ոստիկանութիւնը իմանալով անմիջապէս քննութիւն կատարեց և տեսաւ թէ ապակեդարանին առկը գերդաստին մէջ գտնուած ոսկի ժամացոյցներ չեն։ Նաև դրամարկղին վրայ բանաբերութեան նշան մը չկար, բանալին ալ Պ. Էմիլի քով կը գտնուէր։ Գողցուած ժամացոյցները ոսկի ու արծաթ։ 123 կոր են։ Թգսամ կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի ժամագործը պարտք ունի ե. դեր։ Վերջապէս հաստատուած է որ գողութիւնը դուրսէն կատարուած չէ։

VIN DE PEPTONE

Սատմարքի հիւանդութիւնները ծանուած կուտան անառնելի դժուարամարսութեանց, որոնք կը պատճառեն մկանուքներու կծկում, գլխապտոյտ, ճաշէն յետոյ թմրութիւն, փքուտում որովայնի։ Դուտաթ մը վեհ տր Բէքքօն տր շարօրօ, ճաշի առեն, կը կանոնաւորէ մարսողութիւնը և կը սնուցանէ հիւանդները։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. Պոլսոյ երաժշտական Ընկերութեան առաջին նուագահանդէսը պիտի տրուի յառաջիկայ նոյեմ. 25ին, ժամ 9ին։ Կէսին, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, Մաէսթրօ Նավարի տնօրէնութեամբ։ Ծրագրին մէջ կան սա երաժշտական կտորները. Ռոզէրթ Շուման.—Ուլիտրիւտ տր մանֆրեռս։ Մ. Սանս.—Լա տանս մաքապր։ Լիսէնկրին.—Մարշ տէ Ֆիանսայլ։ Պաժէնի.—Բրեիլուս տր սոլ։ Պաս.—Արիա։

Նաեւ Օրիորդ Լազարեան պիտի երգէ երկու կտորներ։ Անոնք որ բաժանորդագրուիլ կը փափաքին, կրնան դիմել Իւնիոն Ֆրանսէզի գրասենեակներն։ Տոմսակներու գիներն են մէկ հոգիի համար՝ մէկուկէս օսմ. ոսկի, իսկ ընտանիք ունեցողներուն՝ մէկ հոգիի համար մէկ ոսկի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Գէորգ էֆ. Ալեանաքեան իր սիրասուն դստեր Օր. Նուարդի, ընդ Ադոկոս էֆ. Կէվրէկեանի ամուսնութեան առթիւ յիշելով հասարակութիւնս, բարեհաճած է այս երկուշաբթի օր ճոխ հաղկերոյթ մը տալ ընդհ. պատապարելոց։ Զայս ծանուցանելով Հոգաբարձութիւնս, կը փութայ յանուն պատապարելոց իր խորին շնորհակալիքն յայտնել նուիրատուին, և միանգամայն շնորհաւորել նորապսակ ամոլը։

—Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեանի դստեր Օր. Նուարդ Գ. Ալեանաքեանի ընդ Ադոկոս էֆ. Կէվրէկեանի ամուսնութեանն առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր և Տիկին Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան 540, զրուշ. Պարիկ էֆ. Կիւլէկեանան 216, Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան 216, Տէր և Տիկին Մինրան էֆ. Մուրատեան 216, Տէր և Տիկին Երեւում էֆ. Փափազեան 216. 108 ական զրշ. Մաուկ էֆ. Արզեան, Յարութիւն էֆ. Գայսէրեան, Գրիգոր էֆ. Սուճեան, Տոքթ. Օշան էֆ. Գ. Շիրինեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Զգօն էֆ. Սարասանեան, Տէր և Տիկին Տոքթ. Տաղուարեան էֆ., Տէր և Տիկին Բ. Մաղլեան էֆ., Տէր և Տիկին Ն. Մինթանեան էֆ.։ Տէր և Տիկին Գէորգիէ էֆ. Նահապետեան 54։

—Մրկրան էֆ. Իսէֆեան ընդ Օր. Աղնէս Զամաքճեան ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։— Սեդրաք էֆ. Թիմուրեան և Սարգիս էֆ. Մ. Թէլիֆեան 108 ական զրուշ։

—Գոնեա Էրէլիի Արժ. Տ. Մովսէս քահանայ, իւր որդւոյն Յովհաննէս էֆ. Տէր Մովսէսեանի՝ ընդ Օր. Մարի Գ. Մինասեանի ամուսնութեանն առթիւ 80 զրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս, ձեռամբ Սերովբէ էֆ. Խ. Պոյաճեանի։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օր Թոնսբանինբլը)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 24 Նոյեմ.—Օսմ. դեսպանատան գործակատար Նազի պէյ ծանոյց արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի թէ, եղած դիմումի մը վրայ, Բ. Դուռը արտօնած է որ Ֆրանսական Լա Մուէր պահպանուը Տարտանէլի նեղուցէն անցնի։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԻՆԷ.—Նախորդ նախարարապետ Պ. Զաիմիս խորհրդակցեցաւ Սորկիոս Թագաւորին հետ։ Կը կարծուի թէ Պ. Զաիմիսի պիտի յանձնուի նոր դահլիճի մը կազմութիւնը։ Սորկիոս Թագաւորը թէև շատ թախանձեց, սակայն նախարարապետ Պ. Թէոթոքիս պնդեց իր հրաժարականի վրայ։ Կան յայտարարեց իր բարեկամներուն որ իր շահերը այնպէս կը պահանջեն որ հրաժարի։ Պ. Թէոթոքիսի մեծամասնութիւնը Երեսփ. Ժողովին մէջ ոյժ պիտի տայ նոր նախարարներուն։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ, 24 Նոյեմ.— Կը հաւատուի թէ Իտալիոյ նախարարութիւնը այժ պիտի տայ ամանալուծութեան օրինագիծին վիճաբանութիւնը Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Այդ օրինագիծը ներկայացուած են խումբ մը երեսփխաններ։

—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանը բացուելուն պէս որ Նոյեմ. 27ին տեղի պիտի ունենայ, Ծայրագոյն ձախակողմը բանաձեւ մը պիտի ներկայացնէ, հրաւիրելով կառավարութիւնը՝ միջոցներ ձեռք առնել՝ Իտալիա տպաւորուող ֆրանսական միաբանութիւններուն դէմ։

ԱՆԳԻԼԵԱՆՆԵՐԸ

ՔՈՒԷՆՀԱԿ.—կը ծանուցուի թէ Անգլիացիներու մէջ Տրանսվարցի սեպհական կղզիներու վաճառմանը համար Մ. Նահանգաց տարածքին գործոց նախարարին և Ուսչիկոնքսի տանմարքեան դեսպանին միջև կատարուած բանակցութիւնները տարուելու վրայ են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանական անդրծովեան տեսն ընդծովեայ հեռագրութիւններու Ընկերութիւնը սկսաւ գործել ընդծովեայ նոր հեռագրութիւն մը որ Մ. Նահանգները պիտի կապէ Գերմանիոյ։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հաստատական է որ Անգլիոյ Խորհրդարանին բացումը յետաձգուի մինչեւ յունուար 24, որպէս զի Էտուարտ Թագաւորը կարենայ կատարել անոր հանդիսաւոր բացումը՝ Թագաւորի ինքն և արքայական գերդաստանին հետ, որովհետեւ արքունիքին սուգը յունուար 23ին կ'աւարտի։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆԻ.—Պ. Թէոթոքիսի նախարարութիւնը, հակառակ սաստիկ վատահուելու քննութեան, հրաժարեցաւ։

—Սորկիոս Թագաւորը Պ. Զաիմիսի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը քսան զրահաւորներ յանձնարարեց զանազան նաւարաններու։

ԼՈՐԴ ՌՈԶԷՐԹՍ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոզէրթս երբ աչքէ կ'անցնէր հարաւային Ափրիկէ ուղեւորող զինուորները, ժողովուրդը անհագատ ցոյց մը ըրաւ անոր։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերման կառավարութիւնը կը յանձնարարէ գաւառային իշխանութեանց, որ դադրեցնել տան պայքարը Պ. Զէմպրէյնի դէմ։

ԲԱՐԻԶ.—Ամսաթերթէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քրիւգէր նախագահին շուրջը գտնուողներու կարծիքին նայելով 1500 Աֆրիքանտերներ մրցած են Տէլէթ զօրավարին որ ազգու կերպով յարձակողական ընթացք մը բռնելու վրայ է Օրանժի հիւսիսակողմը։

ՑԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ.Պոլիս, Մանսֆա Փաղլին Գը-ԷԼ, Ամ- 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և ատուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատուս, յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գեղեցիկ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ժան են։ 43—104

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆ

ՓԱՓԱՂԻ

Ամ. Թանսալիէ Սեռի Դ.	Օ. Ս.	26	13
Ամէնէն բարձր գին	»	26	13
Ամէնէն վար գին	»	26	09
Բումէլի երկի. զաց.	Ոչ.	102	62
Ամէնէն բարձր գին	»	102	62
Ամէնէն վար գին	»	101	50

ԹԱՇԽԱՓ 12 Նոյեմբեր

Օսմ. Թանսալիէ Սեռի Դ.	Ք. Ս.	26	16½
Բումէլի նպիտանուզի	Ոչ.	103	75
Սամսունի		—	—
Գէմլիք		22	—
Օսմ. Կանեա		—	—
Բուլսի Ճէնէցայ ՕՍԳ.		0	10
Սամ. ՕՍ. Շանչ է Վալէսա.		0	12
Օսմ. Նայսե. Քեկ.		3	75
Թրամուլլ բուտնեթ.		5	60
» Ֆուլուանա		1	40
» պարատեթ.		483	—
Բարսք Կ. Գալաս		265	—
Թրանզիտ		74	—

ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ

սնառնգ ամիս	Ղրշ.	169	35
» » » չէր	»	110	35
Թարիզ » »	Ոչ.	22	88
» » » չէր	»	20	88
Գէնկին սնառնգս չէր	Մարտ	18	57
Վիէննա չէր	Ոչ.	24	—

ԳՐԱՄՆԵՐՈՅ ՀԵՆՈՒԱԾԸ

Ս Ֆրանցիսկ	Ղրշ.	37	25
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Ռայ իմպերիալ	»	90	20
Գրանդ	»	52	08
Մէքսիքի ոսկեայ	»	168	04
Մէքսիկոյ	»	98	20
Բուլգարական Ռենտայ	Օ. Ս.	8	65

ՕՏԻՈՄԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Նոյեմբեր

Անգլիական Բանքայ	91	30
Օսմանեան Ընդհ. սէրի Ա.	49	50
Օսմանեան Ընդհ. սէրի Դ. բաց.	33	37
Օսմանեան Ընդհ. սէրի Դ. զաց.	33	37
Օսմանեան Գոնցու	11	—
Ռուսական 1890	99	50
Հոլլանդական 5 %	39	—
» Մուսքով	41	50
Գուլիկարական 1888	83	—
Եգիպտական ինդիգոյ	106	12
Տանգիրի	125	50
Թրանզիտ	3	03
Պրազի նպիտանուզի	12	63
Ֆոնտասիոնէն	25	360

ՓԱՐԻԶ, 23 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռենտ 3 %	101	20
» » 3½ %	101	27
Օսմ. Ռենտ. սէրի Ն. բաց.	24	30
» » » զաց.	24	30
» » » Բ.	50	15
» » » Դ.	26	40
Ռուս. Նաւս. Ռենտա	Ֆր.	527 —
Օսմանիէ	»	456 —
Բանքէի նպիտանուզի	»	103 50
Ռիո. Մարգասան	»	518 —
Ռիո. Ինտիզ	»	299 —
Ռիոսանիէ Տրանս 5 %		195 —
Ռանտի Լիոնէ		985 —
Գուանչայ Ռենտէ	»	109 05
Գրանդ Ոսկեայ	»	71 70
[illegible]	»	75 —
[illegible]	»	25 180
Գուանչայ	»	3 06

ՊԵՐԼԻՆ, 23 Նոյեմբեր

Գուանչ	»	216 30
Բանքէի նպիտանուզի	»	96
[illegible]	»	97 60
[illegible]	»	20 240

ՎԻԵՆՆԱ, 23 Նոյեմբեր

Ռուսական [illegible]	»	229 20
Բանքէի նպիտանուզի	»	96 —
Ռոմ. Ռենտ	»	271 —

ՊԱԶԱՐ ՍՊԱՄՊՈՒԼ

ԱՅՏԻՐԻԱՀԱՄԱՆ ԹԷՎՖԻՔ ԷՖԵՆԴԻՆ

Պոլիս, Պանկի Գարու, բիւր 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շապիկներ, գիշերանոցներ, տէգերէն շապիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, փանէլաներ, անուշահոտութիւններ, ապաժուռով լամպաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն։ Բոլոր ասոնք անարեւակայելի ըլլալու ասոնցմէ ամենաէժան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

ՊԱՌՈՆ ՄՕՌԻՒ ԶԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18

ROYAL VICTORIA

HAIR RESTORER

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎԻՐԱՊԵԼԻ ԴԵՂ

ՄԱԶԵՐԸ, ՄՕՐՈՒՔԸ ԵՒ ՊԵՄԸ ՈՒԺԳՈՂՑԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Այս դեղը բամբակները կանհետ նոսրկէն եւրթ ոնդամ մը գոյծածէլ զայն. անմըջելի դեղ մըն է: Մազուը և փայլուն կը պահէ մազերը. չիչ մը կը բաւէ անոր ազդեցիկ յատկութիւնները երեւան բերելու համար: Անոր գործածութիւնը ախորժելի է և հերաթափութիւնը կ'արգիլէ: Ատրճանակաձեւ այլ ստոյգ արդիւնքներ կ'ունենայ: Բնական փայլ մը կուտայ մազերուն: Այս դեղը ճերկ մը չէ բնաւ: Փափաքուած արդիւնքը ընդհանրապէս 10—15 օրէն ձեռք կը բերուի: Անոնք որ ծանր հիւանդութիւններէ կ'ազատին, մոռդրպութիւններ ունին, այն կիները՝ որոնք իրենց զաւակին կաթ կուտան և այն անձերը՝ որոնք մեծ յոգնութեանց ենթարկուած են միշտ, մազերնին կորսնցնելու ենթարկուած են միշտ. մանաւանդ այս պարագաներուն մէջն է որ Royal Victoria hair restorer, ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է, կը բաւէ անգամ մը փորձել, զայն գործածելու համար միշտ: Գործածման եղանակն է չիչը երերցընել և փոքր ըստուգով մը օրը անգամ մը չփել մազերուն արմատները: Փափաքուած արդիւնքը ձեռք բերելէ յետոյ՝ կը բաւէ երեք անգամ գործածել շաբաթը: Այս դեղը կը ծախսուի առանձնակրգ դեղարանները մէջ միայն: Օմ. կայսրութեան և Եգիպտոսի մէջ միակ գործակալն է Էմմանուիլ Գարուանու, որուն վաճառատունը կը գտնուի Կալաթա, Վայլտաս պահպանատան քով, Կալաթա—Շէրլի Թրամուէյի գծին մօտ, թիւ 95—96: Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախսուին նաեւ անգլիական և ամերիկեան պատրաստ դեղեր:

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայսմէ է թէ մօրուս ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը մ'ըլլան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութիւնէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու: Բայց անոր փրկաբար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը դուռ ու առաջին կարգի ըլլայ: Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար:

Գ. Հոգ թէր-Նէօվի մէջ ձկնաբաններ ունի, ուր մօրուս ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի: Այս իւղը, անոգիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Իւնիոն տէ Ֆարմասիի ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է: Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն: Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ: Հոգի մօրուս ձկան իւղը կը ծախսուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով: Միակ տէպոն Թ. Բ. Հոգ, 2 թիւ, Բասթիլիոն Բարիզ:

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկոխ տղաքը երբեք չէն սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուլ, թոմալուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել: Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին: Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԷՒՈՎ սնուցանել զայն:

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԷՒԸ և քանի ուտէր կը դիրնար, կ'ուժգնէր ու կը կայտառնար: Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ սկսայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ սկսայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոչ և է հիւանդութեան սկսաւ հանել, խաղալով ցատկելով և շաբաթակէզ ամէն ուր զօրանալ:

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԷՒՈՎ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառոյգ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԷՒՈՎ մեծցընեն իրենց զաւակները:

Բարիզ Գոնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԷՒԸ կը ծախսուի և. Գոլոյ և գաւառներու մեծ դեղարանները ու դեղի մթերանոցներուն մէջ:

1—26

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒՆԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆԵ

ՀԻՄՆԵՍԱԼ 1889ԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թանեֆալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի զարդ օճառներ:

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքայ դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գեղեցկանց ածանութիւնը: Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի:

Մեծաքանակ գնում ընող ուղղողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսրի Պաք և Կ. Ինֆիճեան Որդիք վաճառատուններ, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի տարբեր, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքառիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն:
ՊՈՍՊՈՐ.— Գ. Գ. Ալաբար եւ Ընկ.
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Գ. Հ. Ռոզանցալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Գ. Կէորոն Արտիթի
ՋՈՒԻՌԻԽԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վաճանինկ.
ՍԵՒԱՆԻԿ.— Գ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻԿԻՕ.— Գ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Գեարոսեան եղբարք.
ՏՐԱԲԻԶՈՆ.— Գ. Արիս Գ. Ինճիճեան.
ՍԻՐԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ՀԷՐԹՏ.— Գ. Ցակոբ Մոմճ.եան.
ՌՈՏՈՒՄԲՈ.— Գ. Ցակոբ Բռօվտտալ.

ՍԻՆ ԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պղպջակաձեւ ոսկունութեամբ այն քան դնահատուած են որ ուշադրիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400ի տուելի պատուոյ վկայական և չքաղաքացիական ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ:

Աբեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նազարեանցը, որ բոլոնդակ Թուրքիոյ մէջ մանաւանդ Հասասան է:

Սինկէրի մեքենաներդ կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շեմսակ Համբայ, Գալաթա Սէրայի դիմաց:

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին եռաս. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Գայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13:

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կանաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Գալաթա, Թիւնէլին քովը Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ Բաշա խանի կից, թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա և թաշկայ գորգեր, «քէյֆ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սդրներ, քորնիզներ, գեաիի մուշամաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, թթոռներ ու հայելիներ: Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով:

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՐՄՈՒՆԷՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՏՈՓԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱԳԵԱՆ

Մանօր ասամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍԻՊԷ ՍԸ ԲԵՐԱ, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.): Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրգէճի դեղարան Նարա:

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ:

Աղքատաց ձրի 490

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աբրայական հրամանագրով տարօրինուած 1853 տեսպ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառնվագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տարեկան, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքիոյ ապահովագրութեան կանոնի վրայ. տասնց թեթեւցման տնտեսութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, լաւագոյն փոքր վճարումներով.—(մեկնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն օգեենալի, երկարաձգի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔէ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ

Գալաթա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինճիլիք Խան, Թիւ 7, 8, 9:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԽԵՆԱՇ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Siorkönutիւն յՍուրպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլլիէ փողոց (Պուվար տէ զ'Իտալիէնի անկիւնը):

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Հսկ. ԱՄՐՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ.

1900 Դեկտեմբեր 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտաւորումներն է մեկ միլիարդ 359 միլիոն ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բաղկանայ 6,230,000,000ֆր.: Ընկերութեան հիմնադրելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մեկ միլիարդ 660 միլիոն.

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագրութիւնը (բոլոր) աւելի շատ առանձնաշնորհեալներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրները: Նիւ-Եորքի ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արկածի. բնականութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն դարպասները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պարագան: Ապահովագրելի իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ. առաջին տարեվերջին սկսեալ, ապահովագրողին համար իրաւունքի անկում չկայ: Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին գրած բոլոր մասնաճիւղերով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Ցեղրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. Օռ. ԼՈՒԻԹՕԼ, ԵՒ ԸՆԿ.
ՓՈՆԻՂ-Պասուրիան
Ա. ՋՈՒՌՋԵԱՆ

19Ջ Վոլվոտ Վիթալիս խան փողոց Գալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը: Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ: Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ):

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր չաքթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ: Առ նուազն 400 տեսր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տեսրէ բաղկացեալ անկախ սեռերներով, անկախ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ: Առաջին երեք հատորները արդէն ծախսու են:

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը հետեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տեսրերով կամ սեռերներով եւ կամ 9ղեկազմ հատորը
225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանցեաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրողը ղեռ կը մնայ ազատագոյ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրաներ ալ հրատարակուելու ըլլան: 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Օսմբառնաս Պուլվարտ, թիւ 17: Ներդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար:

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1858

Տ՞Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՍՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նանցի գարեջրատան վրայի յարկը, նիզ Զրպուրեանցց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասուսկի ցաւած ատամները մէկ անգամէն կը լցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորաձեւը եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցնելի գործողու և ամենանրբագոյնագործեալ ատամնակալ, վիճակաւ, առանց ցաւի ատամնահանութեան:

Ց. Դ. Ձեռանները միրգի օրերն ալ (վինչու կէս ար) ընդունիս նաեւ ամէն օր (վինչու կէս գիշեր) հիւանդ. կ'ընդունին:

Մանոր.—Գոլոյ կողմ մասնաճիւղ ՋՈՒՆԻՆԻ!! 197

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը
(30 Հէճիր 1310)

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ
Գ. Ալպէր Սիմոնս
Մոկրանա Խան, Վօյվոտա փողոց
Թիւ 37

Ա.ԳԱ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Օկկերութեան կերդմնաբերեալ կա ՍԻՊԻՆ ԵՂԷՆ խան, Գարաքեոյ Գալաթիա

Գործակալ, Գոլոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Էնէնի ճամի Կալիւսաց փողոց,
Սամ. Համակատան գէմը

Դեր-գործակալ Գոլոյ կողմը Գ. Ի. Զաբօխ
Մարբուճէլլար, Զարբաբ խան, Թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և լիթոֆոսֆիթը: Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ: Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սրբատ),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐԱՒՈՒԹԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՌՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԻՒ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՍԱԶ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Կը ծախսուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործարանէն ի Կ. Գոլոյ, ՀԱՄՄԻԼ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

Գլուխ պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւանդ բնաձափոլի

La VELOUTINE

CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Հետաքրքրեալ 534

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՐՔԵՍԻՆ ԿԱՊԱՆ ՍՏԵՂՆԱՒՈՐ

Ընդհ. Հայ, Ն. Գոլոյ, և Օրթագիւղ

Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ
Գլուխ	1069	Գօմ	1497	Գօզ	1011	Բալմ	724	Բօզաքիս	156
Ալէքս	3607	Գօնկ	3906	Գրօնս	1695	Բարէնգ	3278	Բարդ	1115
Ալեքս	1541	Գարս	395	Հիրս	775	Բարգէլլ	3709	Գիրք	1735
Գրիսոզ	3877	Գիս	4311	Հիսարկ	1551	Բիրուս	3557	Գիլմա	1192
Տուռնէ	1822	Տաբին	987	Հինաս	8730	Գիլ	1057	Գէրգ	1200
Տրաքիս	1364	Տուրգ	2233	Հարգիս	2600	Գոնգրեգիս	1735	Բուս	1823
Գրաֆ	1076	Գրաբ	1713	Հանգ	595	Բալիքս	2419	Բ. Գիլլարդ	1542
Գրէնս	541	Գինամ	604	Բանգ	2554	Դէնս	1088	Բարգ	3827
Գրիֆիս	4421	Բաղ	3464	Բաուճ	5540	Ճոս	6150	Բելիս	1470
Գէլբ	1671	Գիլգաս	1530	Գիլնա	1080	Ճոնգիս	4026	Բարբիս	487
Գալիքս	1337	Գրաբ	1641	Գէնս	1058	Ոլիամս	1535	Գլասիս	2429
Դամէզ	1344	Գիրս	954	Գալիքս	2307	Բարէքս	1637	Վարբ	1914
Գրաֆ	1094	Գինամս	1838	Բարգս	1700	Բալ	519	Վալ	1229
Գիրտս	2729	Գամինգ	849	Լիս	1053	Բիրլիս	2229	Վալիսբրս	2896
Մարբրգ	1834	Գրանիքրգ	4592	Լէբանգ	2373	Բիրնամս	1068	Գէրս	1356
Գլես	2897	Գարլէս	3030	Լինգրգս	1648	Բալս	1813	Գէրգ	1209
Գալոքսս	4235	Գրգանս	1343	Լորենցս	2191	Բարէս	1789		

Իպրօ չոգենաւը, նաւապետ Ուռ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է և իր ապրանքը կը պարպէ Գալաթի առջեւ, քարանթինայի պատճառաւ:

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՅ ԲՐՈՍ
Թիւ 22—26, Գիրլիջ Մէնէթ խան, Գալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԹՐՔԱԿԱՆ ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ ԵՒ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւն

13 26 Գալաթա ժամը 4ին մեկնումներ:
4 14 27 Թրեբիզոն, Բիւրք, Զանգրանգիսա ժամ 10ին մեկնումներ ուղղ (Տարսոնի) Ալեքսանդրետ, Բայրութ-Յոպա, Եր Ֆա, Գէրսան եւ Գեսնա).
15 28 Գալաթա ժամը 10էն մեկնումներ ուղղ
15,28 Դարդանել, Գալիպոլի, Մարմարա, Զարա Գիլիպոլ, Էրեգլի, Գիլիք եւ Ֆա Բանա ժամը 1էն հետ մեկնումներ:
16 29 Գալաթա ժամը 10էն հետ մեկնումներ:

ԶԱՐԵՏ. ԼԻՈՅԴՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՊԷ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նոյեմ. 25էն Անգղոլի, Անամ. եղերքէն:
» 28էն Առմիւր, Մարսիլիայէն:

ՄԵՆԻՆԳԻՆԳԻՍ

Նոյեմ. 26էն Անգղոլի, ուղ. Մարսիլիա:

Ուղեւորներ ստանալի Բարիզի Կոմանտ Ֆրանսէզ Գրասենեակի Գալաթայի Գրասենեակ Գրանդ Ռիւ Փերա թիւ 516 Բ. ՔԷՇԻՆ

ՓԻՆԱՐ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ

Ամէն տարի նոյեմ. ամսուն եւ մարտի Լիվերպուլ

Ուղեւորներ

Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ
Իվերնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սարմանիա	13900	Գամպանիա	4341
Լուքանիա	12952	Վէրոնա	3239
Գամբանիա	12950	Բաւկա	2945
Սալիմանիա	7345	Թիրնա	2938
Ուսմանիա	8128	Սրբոնա	2932
Նիբելունգ	8125	Մանանիա	2558
Սկիվիա	7392	Գէրբրա	2181
Ալբանիա	7269	Սէրպուլ	181

Դիմել առ ՋՕՆ ԵՒ ՍԻՆԷՐ
Jely et Senger
Մէյնտանէրի խան, Թիւ 6, 7, 8: Գալաթա Թիւ. Գարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՖՐԵՏ. ԼԻՈՅԴՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Ալեքսանդրիա

Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ
Վիքտորիան	10500	Գլասգոյ	3500
Ֆրէդերիան	10500	Բիրմինգամ	3500
Գեորգիան	10500	Բրիստոլ	3000
Լանքաստրիան	9000	Գլենկոան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Գլասգոան	2500
Գալվեսթոնան	8000	Ամերիկան	2500
Ֆրանսիան	8000	Նիոբրարան	2500
Գասպոնիան	4000	Գլասգոյ	3500
Ֆրեդերիան	8000	Լէսթրան	3000
Ֆելէքսիան	3700	Գլինա	3000
Վոլգայան	3700	Գասպա	3000
Գլասգոյան	3700	Գասպա	3000
Գասպան	3500		

Ապրանքի տեղերուն կը ընդունուի երբեմն ապրանքներ փոխադրելու համար և. ուրիշ կերպով մասնաւոր կանոնագրեր կնքելու համար ի բրնց հիշատակեալ տարիներ ընդունելի ժամանակներ 24 ժամ առաջ:

Ուղեւորներ ստանալու համար դիմեցեք

ԷՆԳԱՐ ՀԱՍՍԷՐԷՆ
Գալաթա, Գարաքիոյ գիրք
Գրասենեակ

ՍԻՊԱՆ

ՇՈՒՆԵՇԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Գլասգոյ, Մանչեսթրիան և Մեծ Մեկ Ֆիրմա Ամերիկայի

Անուանք	Թանկ	Անուանք	Թանկ
Բոմբէյ	8000	Գիլբ	2500
Էնգլա	3000	Նէլսոն	3000
Թիլլոպ	3000	Գասպոյան	2250
Գասպարան	3000	Բէրա	2250
Գասպա	3000	Գիլիս	3000
Գասնոնի	3000	Գասպոն	1500
Գասպանիա	2500	Գասպ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻՐՈԼ և ԸՆԿ
Բէյոլ խան
ՀԻՄԵ ԳԱՍ ԵՒ ԸՆԿ.
194 31, Քէրլի Գարաքիոյ Լանգրան

Հրատարակեալ ՍԱՐԳԻՍ ՇԱՀՈՒՆԻՆԻՆ